

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

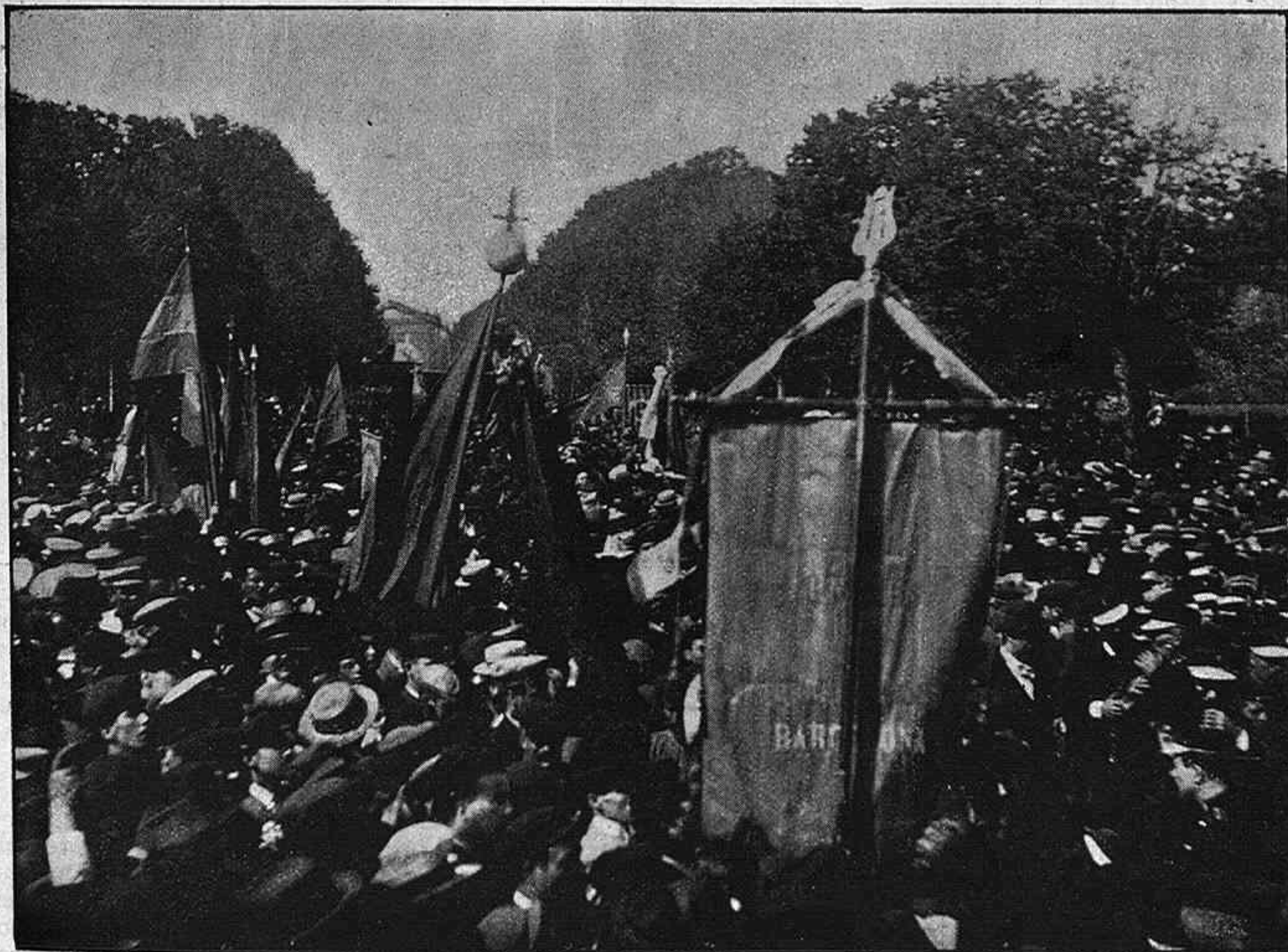
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

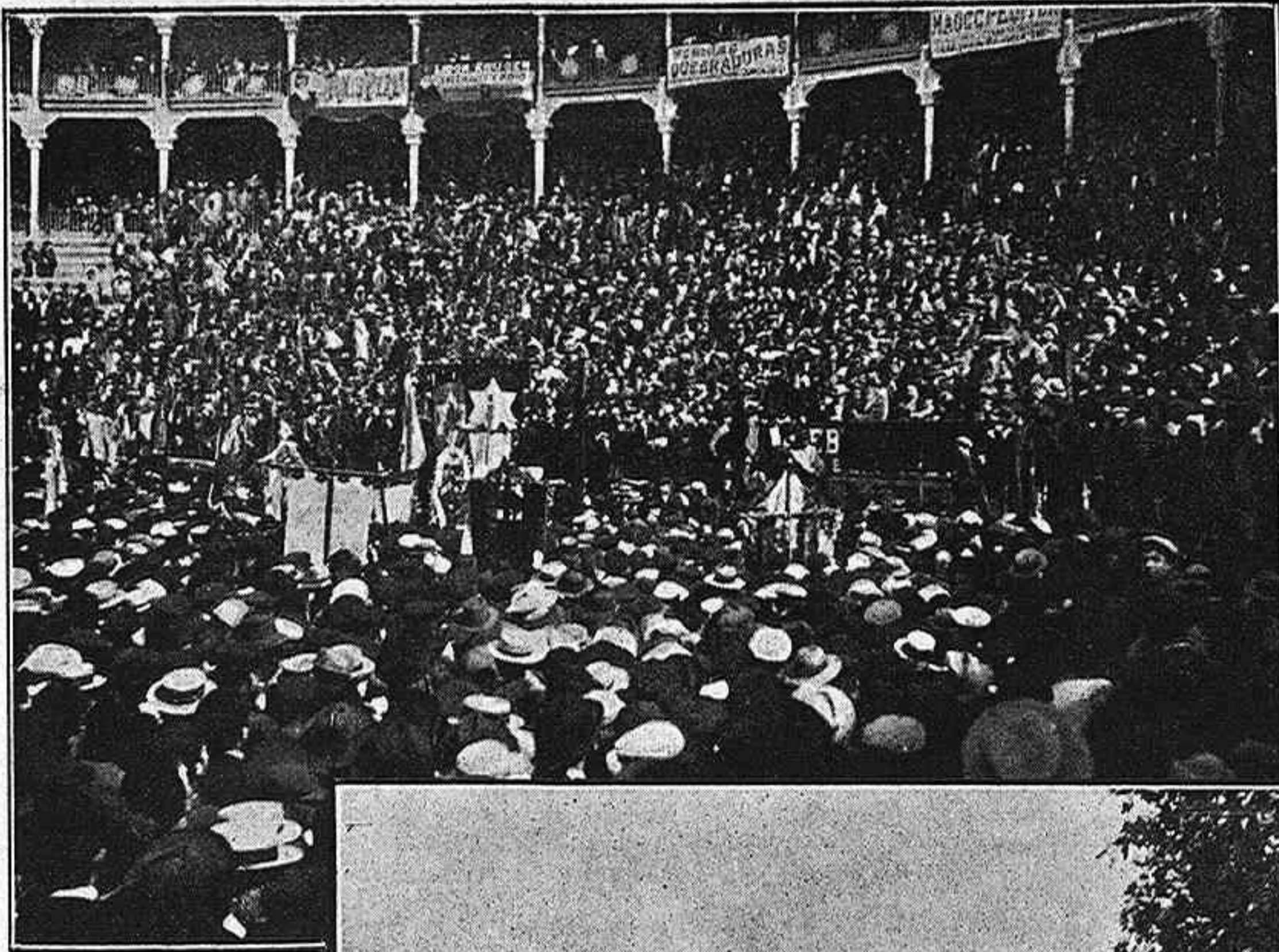
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA GRAN MANIFESTACIÓ DEL DIUMENJE

Al passar pel passeig de Gracia.

LA GRAN MANIFESTACIÓ DEL DIUMENJE EL MEETING DE LA PLASSA DE TOROS

ja més no n'hi càpigan: entre 'ls resplandors de l'apoteosis te proclamarán ciudatá ilustre, barceloní, benemérit, arcalde únich, entre tots els que hi ha hagut y 'ls que hi pot haver en una ciutat, que al contacte de la téva vara, com si siguéss una vareta mágica, s'ha anat transformant y hermozejantse...

Y després de tanta pompa y esplendor vindrá l'hora trista y amarga de la desilusió y l'ingratitud: els grans bolados se disoldrán en l'aygua redemp.

CRÓNICA

L'esperit de 'n Rius y Taulet era ánima en pena, desde que venía sufrint el Purgatori dels drapots y las estoras. Vels'hi aquí un torment que no vá concebirlo la rica imaginació del immortal autor de *La Divina Comedia*.

Portarás una vida agitada que se t'anirá gastant depressa com una candela cap-pervall, ab l'idea de lluhirte y fer lluhir al mateix temps á una ciutat que t'confiará 'ls seus interessos: passarás per tot, per menjar depressa y pahir malament y per no dormir á la nit excitat per un devassall de projectes tots ells llampants que t'farán llumanetas: de día, lluytarás ab las aspresas y 'ls obstacles que oposarán als teus propósitos ara 'ls homes que pensan que derrotxas massa, ara 'ls espavilats que úniquement s'avindrán á donarte 'l seu assentiment, ab tal que 'ls deixis remenar l'oli y untarse'n els dits, fent tú 'ls ulls grossos davant de las sévas piraterías...

Aveninte á tot, te deixarán fer, y farás festas enlluhernadoras, á las quals hi assistirán reys y prínceps y nutridas esquadras qu' en un moment donat atronarán l'espay ab el terratrémol de las sevas salvas: cada un de aquells magnats te penjará una insignia al coll ó t'clavará una placa al pit, fins que

Inst. Rus, colaborador artístich de LA ESQUELLA

Aspecte de la Gran-Vía al posarse en marxa la manifestació.

tora de la lley Mellado dictada contra la reelecció dels regidors d'ofici: te tractarán á tú, que tant havías fet y tant imaginavas fer encare, com á un de tants, y amargat fins á lo mes fondo de l'ánima, respirant l'ambient vulgar que no es el que correspon als semi-deus, farás la mort del peix fora de l'aygua...

¿S'acabarán ab aixó las tevas penas?

No: després de la mort el Purgatori.

Hi haurá qui per perpetuar el recort del teu pas sobre la terra, llansará l'idea d'alsarte un monument, per suscripció popular; y aqueixa suscripció á despit de tots els esforços, no s'cubrirá de bon tros, mostrantse 'ls mes apátichs á donar el seu óbol aquells qu' en vida més t'adulavan, aquells que majors beneficis reberen de la teva inagotable

LA NOTA DE LA SENMANA

¿A cullir bolets?...

prodigalitat. Pero l'honra de la comissió estarà empenyada, tal com t'ho deyas que ho estava l'honra de Barcelona, quan pera rentarla obrías l'aixeta grossa dels despilfarros, y 'l monument serà erigit, sense saber ni calcular de ahont han d'eixir els recursos pera costejarlo...

Y 'ls artistas escamats, perque lo que no s'cobra avants d'estrenarse, s'cobra tart ó no s'cobra may mes, s'oposarán tossudament á l'inauguració, fins y á tant que tinguin saldats els seus comptes, y llavoras vindrá aquell llarch purgatori dels drapots y las estoras que per espay de tant temps cubrirán l'efigie del home á qui s'ha volgut glorificar... pena moral ab la qual, com hem dit, no havia pensat el Dante pera torment dels megalómanos que han passat per la terra ab ansias hidròpicas de figurar en aqueixos altars cívichs que se'n diuhen monuments públichs.

Per fortuna, la Pubilla encare que tronada, es generosa, y allá ahont no arriban els que per contar malament se quedan á l'estacada, hi alcanza ella... Invertint els termes de un conegut adagi de la terra, dels pecats dels seus fills ella s'presta sempre á á anarne geperuda. Per aixó y per una consideració que afectava al ornat públich, vá determinarse á fer desaparéixer aquells drapots, aquellas estoras qu'

enlletjian un dels punts mes hermosos de la ciutat, y bona com el pá vá prestarse á la comedia de que la comissió erectora li fés solemne donació de un monument qu'ella havia pagat. ¿Volen encare mes complacencia?

Baix cert punt de vista, divendres día 27 de setembre, va celebrarse una pomposa solemnitat ab professó cívica, entussiastas discursos y una gran aviada de coloms, pera fer saber al poble barceloní, que 'ls comptes dels artistas autors del monument á D. Francisco, ja estaban saldats.

No altra pot ser la significació principal de la espléndida ceremonia en una ciutat metalisada com la nostra.

El monument, en conjunt, no s'pot dir que produheixi mal efecte. D'altres n'hi ha de pitjors á Barcelona.

Fins té sos punts y ribets de simbólich. L'obelisch que, digui lo que vulgui en Pirozzini, desperta avuy, dat l'us que se'n fa, pensaments funeraris, pot interpretarse com un element commemoratiu de la bona administració municipal temps há difunta, y que precisament en los temps de 'n Rius y Tauler es quan va rebre 'l cop de gracia. Els despilfarros y 'l desgabell datan de llavoras, encare que s'ha de

tenir en compte que aquell arcalde si bé gastava sense previsió feya alguna cosa, y altres n'han vingut darrera que gastant lo mateix ó més encare, no fan res.

L'efigie del famós arcalde en forma de busto, farà que molts diguin lo que sol dirse del Sant Llorens de la Tapineria, ó siga que no hi es tot... Pero no per aixó, com aquella imatge, deixarà de tenir els seus devots.

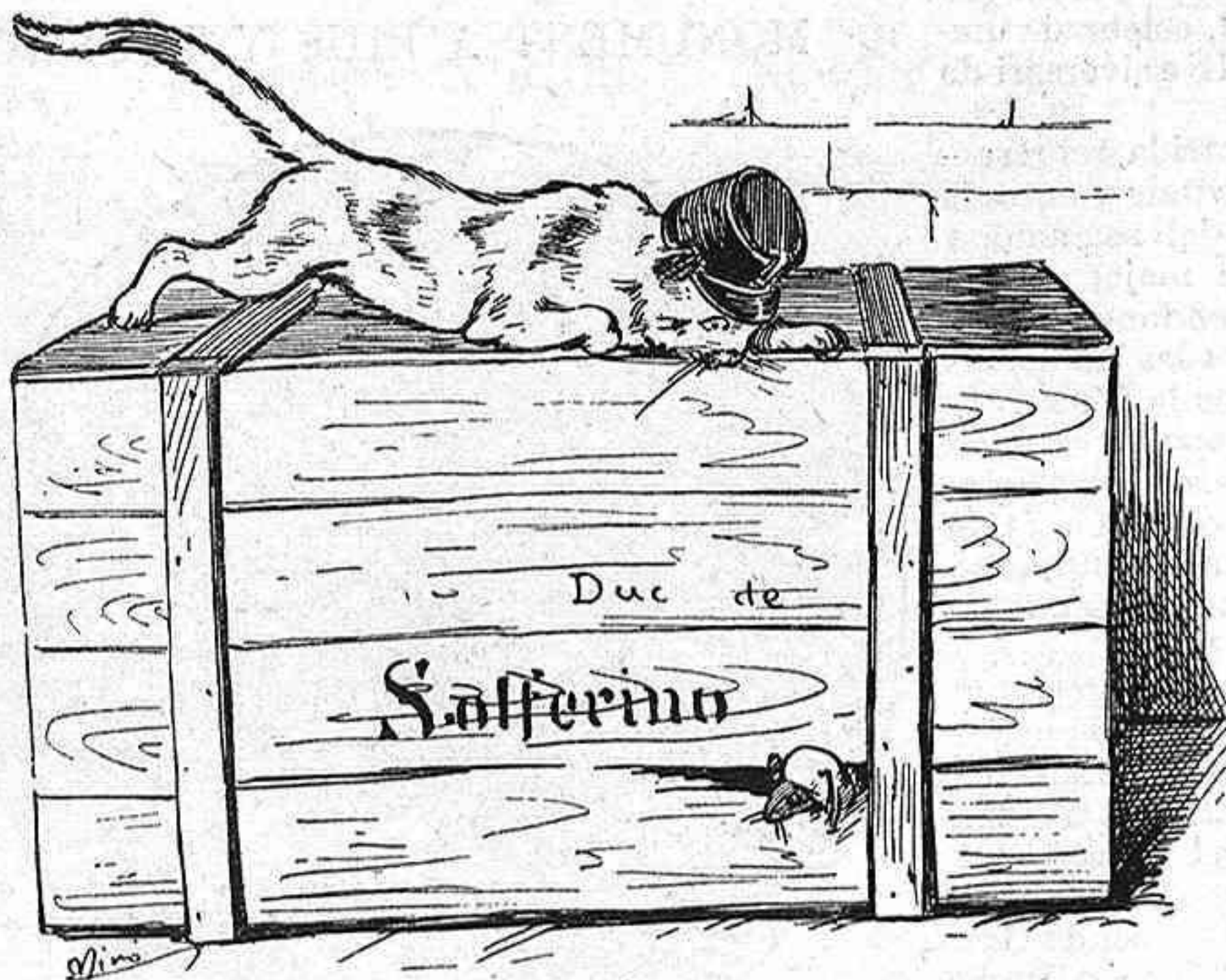
Un tranquil deya:—No l'han fet de cos enter perque havent mort pobre, de res servia posarli las butxacas. Altra cosa sería si haguessin hagut de fer l'estátua dels que secundantlo se las van omplir.

La fama, clavada sobre l'obelisch com una papellona y d'espatillas á l'héroce, sembla que vulgui significar que la fama á D. Francisco se li va girar d'esquena.

La figura de Barcelona alsantse de puntetas y estirant el bras desmesuradament, qualsevol diria que ha hagut de fer grans esforços y adoptar una posició una mica violenta pera coronar al seu famós arcalde.

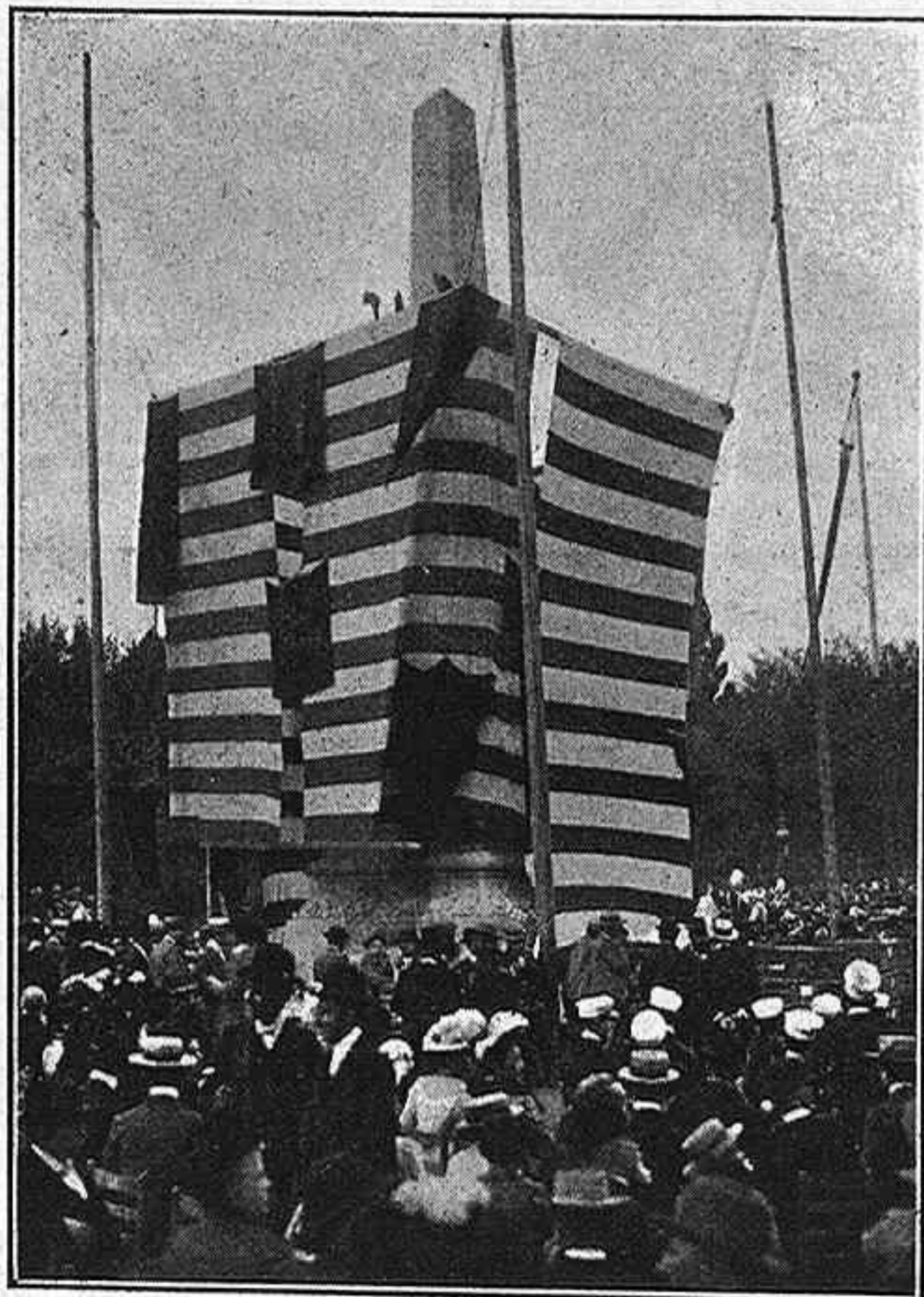
La imatge del obrer mitj despullat y recolzantse ab el mall pot significar que las classes treballadoras de Bar-

EL PAPU

Fortuna que l'Ordre públich vetlla 'l bulto nit y día; sino, ¡válgans sant Carlets! ¡quí sab lo que passaria!

MONUMENT A RIUS Y TAULET

Avans de la inauguració.

celona, per efecte de l' elevació de las tarifas de consums, se van quedant sense camisa.

Y finalment, aquellas figuras de noys que rodejan el basament y que, segons sembla, representan las Ciencias y las Arts, voldrán dir que las Arts y las Ciencias encare están aquí en la seva infancia.

Y ara qui més hi sápigá, que més hi diga.

Apenas me queda espay pera parlar de la magnífica y superba Festa de la Llibertat, celebrada diumenje, en commemoració del XXXIII aniversari de la gloriosa Revolució de Setembre.

Donaren importancia al acte la nutrida representació de un gran número de colectivitats y entitats que mantenen viu y encés el foch del seu amor á las ideas lliberals y democráticas, la major part de las quals hi assistiren ab els seus pendons y estandarts; las societats corals, que seguint las tradicions del immortal Clavé prengueren part en la festa, real-santia ab els ecos de sos cants; el grupo de voluntaris catalans qu' en los camps de Africa tan alt posaren el bon nom de Catalunya, al servey de la mare Espanya; y sobre tot, la generació imponent que hi acudí entregantse al esplay y al entusiasme provocat per tant hermós espectacle.

No baixarían de 20 mil els que 's congregaren dintre de las Arenas de Barcelona, omplint la major part de las localitats y del *redondel*, rebent impávits molts d' ells els esclats de un sol de flamas. Y quan la manifestació eixí al carrer, recorrent la llarga distancia que separa las Arenas del monument del general Prim, á través de la Gran-vía, Passeig de Gracia, Ronda de Sant Pere, Saló de Sant Joan y Parch, la manifestació que marxava al só de las músicas y al entorn de més de cent banderas onejants formava una inmensa riuhada humana que omplía de gom á gom aquells amples carrers, impossibilitant la cir-

culació de carruatjes, vehículs y tranvías. La massa se calcula que ascendía á uns 50 mil manifestants.

Alguns incidents aislats desagrables, com la agresió contra un tren del ferrocarril de Sarriá, que nos altres condemném y que no pot ser deguda á ningú que alenti sentiments lliberals, deuen atribuirse, rectament pensant, á elements interessats en perturbar la magestat de la manifestació. Lo mateix cal dir de la breu colissió ab un escamot de policías, ocorreguda en la Ronda de Sant Pere, embocadura del carrer de Bailén, qual origen verdader ningú ha sapigut determinar encare, y que serví sols pera posar á proba la serenitat de la inmensa massa de manifestants, els quals seguiren impávits el seu curs, fins arribar al peu del monument de 'n Prim, ahont els coros entonaren *Los nets dels almogávors*.

La importancia extraordinaria de la Festa de la Llibertat, tant com per l' efecte grandíós que produhí, ha de medirse pel llenguatge especial empleat contra ella, pels enemichs de la causa lliberal y especialment per *La Perdiu*, que no semblava sino qu' estigués fora de tino.

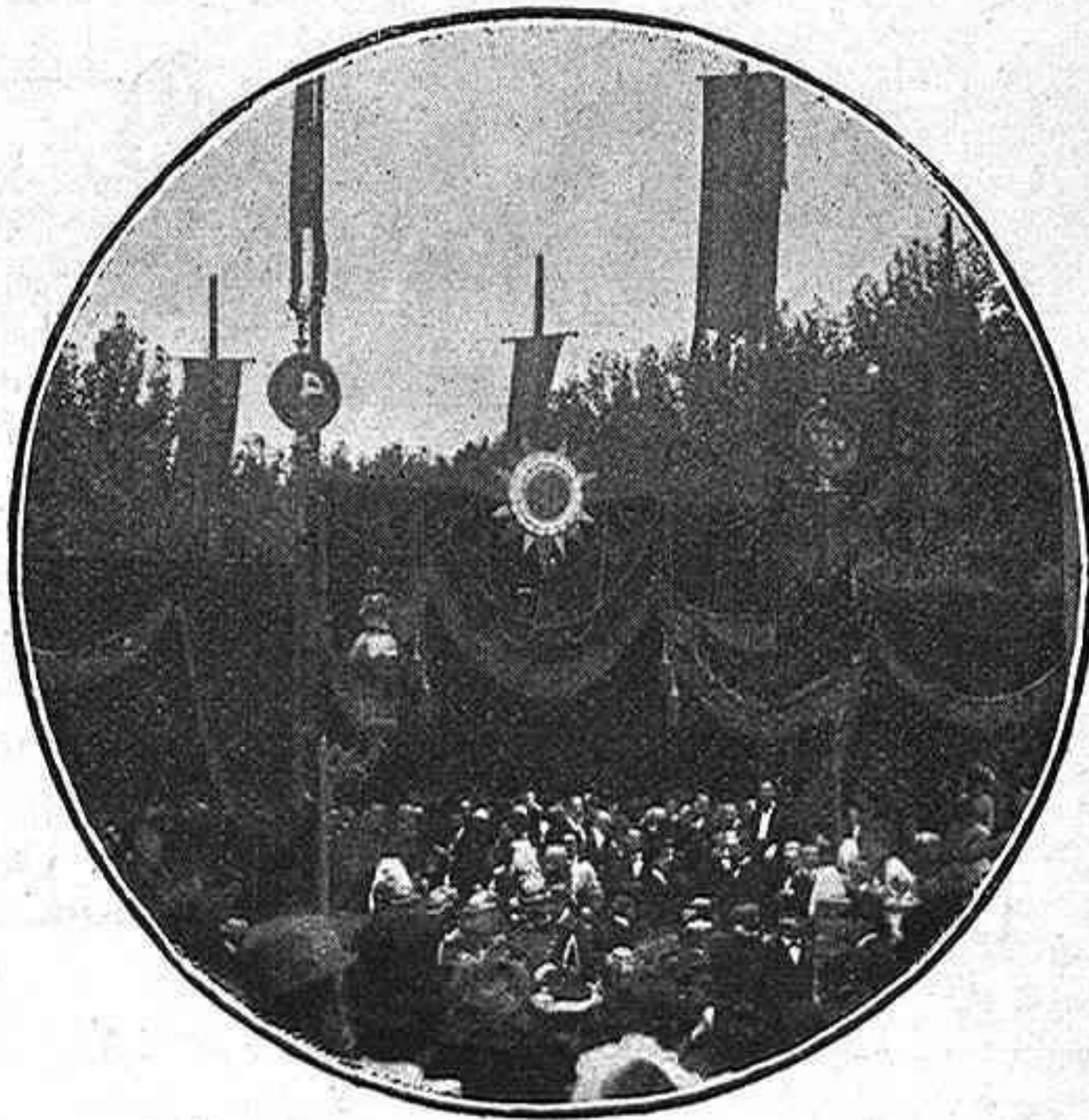
Mes ha de compendre la marmanyera de la Rambla de las Flors, mal que li pesi, que l' inmensa majoría del poble de Barcelona coneix y sab, tant bé com els verdaders catalanistas, que de la tal *Perdiu* viuhen allunyats per efecte de una invencible repugnancia, lo que s' hi amaga darrera de aquell tros de paper provocatiu, y qual llenguatge intemperant sembla begut en los tinters del vell semanari carcunda *El bram de la patria*. Que tracta de rifarse als mansos, expeditntlos irrissorias patents de gent de bé, pera lograr sas ambicions mesquinas, ho ha vist la inmensa majoría del poble de Barcelona.

Y aixó li dol, y perque li dol se recargola.

Pero es inútil qu' espeternegui. Cinquanta mil barcelonins afermaren diumenje la séva fé en las glorias de la Catalunya moderna, encarnadas en las grans figuras del general Prim y de 'n Josep Anselm Clavé, l' héroe invicte y l' immortal cantor de la patria... dos figuras que serán sempre l' orgull del poble catalá, y que tant l' una com l' altre pertenesquen en cos y ánima á la causa de la Revolució.

P. DEL O.

MONUMENT A RIUS Y TAULET

La tribuna oficial.

COM S' ENSENYA ALS NOSTRES FILLS

—¿Veus?—diu el pare al seu baylet, mostrantli 'l calendari que de la paret penja.—¿Veus que diu el full d' avuy? Primer d' octubre. Agafa 'l llibres, y á estudi.

—Ja estich á punt.

—Donchs en marxa. ¿Recordas bé 'ls teus debers?

—Perfectament. Obediencia absoluta, aplicació, ordre...

—Y sobre tot, molta atenció á la paraula dels professors. Has de pensar que dels seus llabis no 'n surt mes que la veritat, la veritat pura. Graba, donchs, en la memoria tot lo qu' ells diguin, segur de que anant pel camí que 'ls mestres te marquin no es possible que 't perdis may.—

El fill promet ferho aixís, y s' encamina alegrement á la escola.

—Té rahó 'l pare—va pensant el baylet:—pera saber la veritat de las cosas, ningú com els mestres. Els llibres també *saben* molt; pero ¿qué no sabrán els mestres, que son els que 'ls fan?—

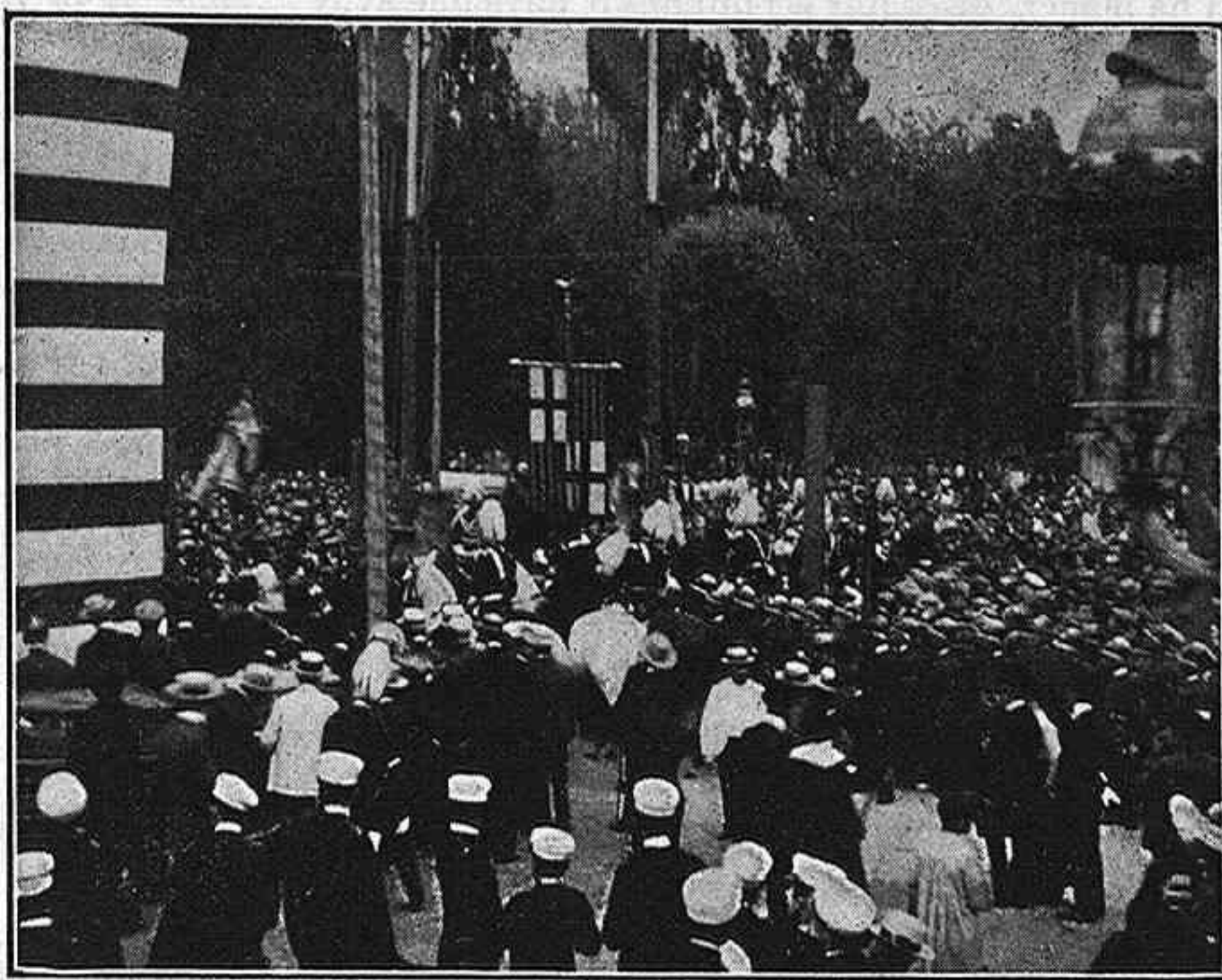
Arriba al col·legi, s' assenta en el lloch que li indican, y á una senyal del professor, que després de tocar solemnement la campaneta, diu: «Historia sagrada», s' disposa á escoltar, concentrant en els ulls y en els oïdos tota la seva vida.

El mestre, que posseheix molt bé l' assignatura qu' está encarregat d' explicar, comensa pera donar als deixebles una idea general de la creació del mon.

—La terra, com ningú ignora, es obra del Senyor, —diu el professor, entrant en materia:—obra admirable que realisá en sis días, al final dels quals va descansar.

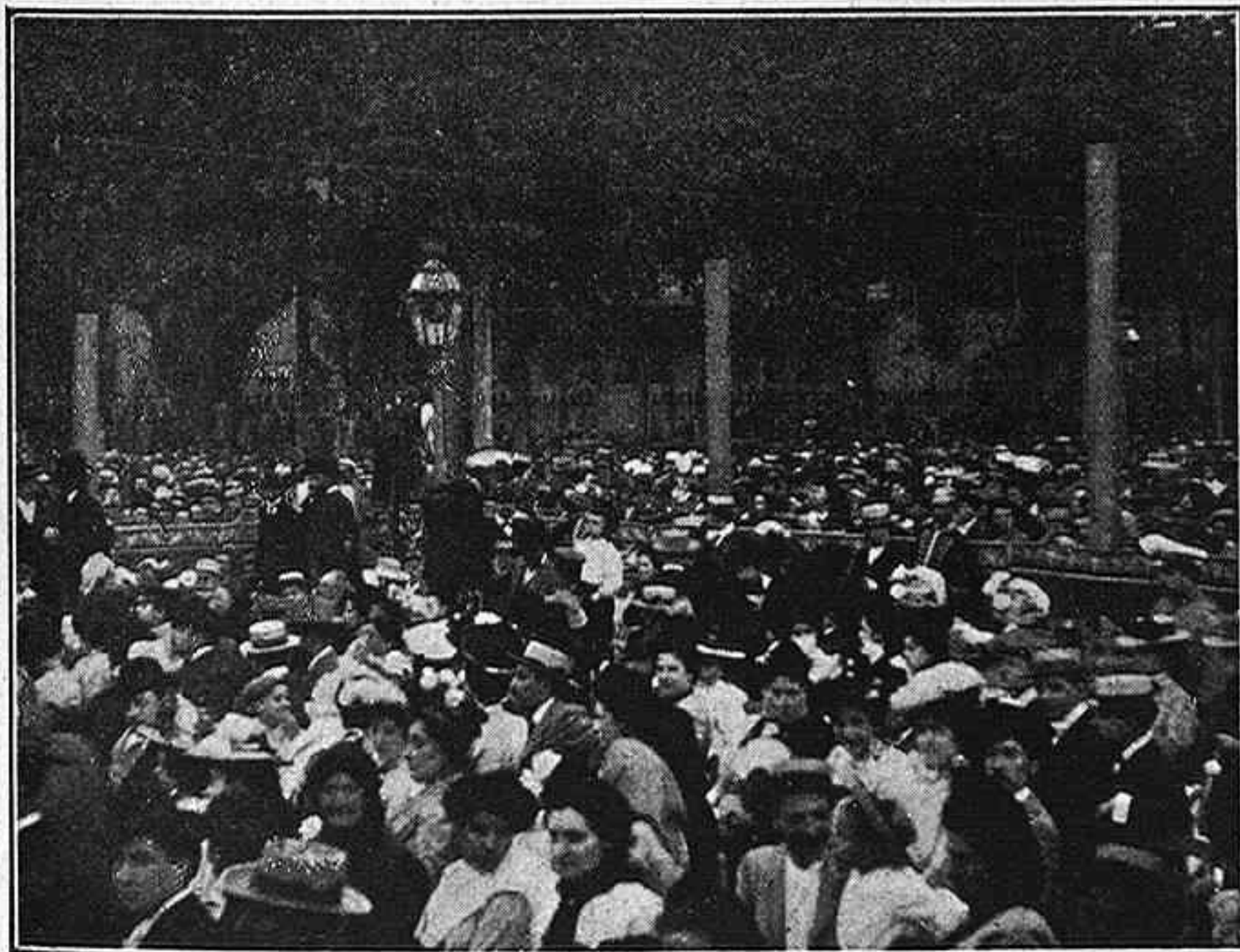
El primer día creá la llum, mostrant ja ab aixó la seva inmensa sabiduría, pues á las foscas es impossible fer res ben fet.

MONUMENT A RIUS Y TAULET

El pendó de la ciutat en la festa de la inauguració.

MONUMENT A RIUS Y TAULET

Insts. Rus, colaborador artístich de LA ESQUELLA

El públich.

El segon día creá las ayguas, importantíssim element de vida y sense 'l qual no hi hauria barcos, ni llussos ni naufragis.

El tercer día 'l destiná á la formació de la que vulgarment se coneix ab el nom de terra, cubrintla ab má generosa d' herbas, plantas, flors y arbres adornats ab tota mena de fruyta.

El sol, la lluna y las estrellas van ser obra del quart día.

El quint va crear els aucells y 'ls peixos, desde 'l pardal á l' áliga y desde 'l xanguet á la colossal ballena.

Y 'l día sisé, darrer de l' obra de la creació, confectioná las bestias y formá l' home y la dona.

—D' aixó—diu el professor, posant fi á la lliçó d' aquell día—fá ja la friolera de cinch mil vuyt cents y pico d' anys, edat que, segons els càlculs mes rigurosos, té avuy la terra.

—Molt bé—pensa el noy, que no ha perdut de la explicació del mestre una sola paraula:—procuraré tenirho ben present. El nostre planeta conta prop de sis mil anys.—

De la classe d' Historia sagrada 's passa á la de Geología.

Com es de suposar, el professor d' aquesta assignatura comensa á explicar las diverses teorías qu' explican l' origen de la terra.

—La mes admesa—diu,—la que avuy té la sanció dels sabis mes emicients, es la que troba el naixement del nostre planeta en una nebulosa, que condensantse poch á poch y passant del estat gaseós al líquit y del líquit al sòlit, arribá á través de diverses evolucions á constituhir l' actual planeta, morada y sustentament de la rassa humana.

Aquesta obra ha sigut tan lenta y laboriosa,—segueix dihent el profes-

sor—que tots els càlculs que sobre l'edat de la terra puguin ferse, resultarán indubtablement curts. No hi ha manera de contar els milions d'anys que avuy té 'l nostre planeta, si bé hi ha datos que permeten suposar que aquests milions d'anys son molts, moltíssims...—

El pobre deixeble 's queda alelat. ¿Milions d'anys?... Pues ¿no ha dit l'altre mestre que l'edat del nostre planeta no passava de cinquanta á xexanta sigles? ¿Quí ho entén aixó?

Las classes van continuant tot el dematí ab arreglo al plan establert: després de la Geología vé la Gramática, darrera la Gramática, l'Aritmética; pero 'l deixeble ja no sent ni entén una paraula de lo que 'ls professors li diuen. El séu desitj es que las dotze toquin aviat, per poguer anar á casa séva á explicar la confusió en que 's troba.

Sona per fi la campanada llibertadora y 'l novell estudiant surt precipitadament d'estudi ab el cor plé de duptes y 'l cap com uns tres quartans.

—¿Cóm ha anat aixó?—li pregunta son pare somrihent.

El noy se 'l mirá ab la vista extraviada.

—No ho sé.

—Bof ¿No ho sabs?

—Escolti. ¿No m'ha dit vosté que havia d'escoltar atentament la paraula dels mestres, segur de que dels seus llabis no 'n pot sortir res més que la veritat?

—En efecte.

—Pues, per més que ho sento molt, m'es imposible seguir el seu consell.

—¿Y aixó?

—Judiqui vosté mateix. Dos professors distints ens han parlat avuy del tema de la creació del món. L'un, el d'Historia sagrada, ha dit que la terra encare no té sis mil anys: l'altre, 'l de Geología, ha assegurat que 'ls anys del nostre planeta ascendeixen á una barbaritat de milions. Ara diguim vosté: si tots dos posseheixen la veritat, ¿á quí haig de creure? ¿Al que 'm dñu que la terra té sis mil anys ó al que m'explica que 'n té milions?—

El pare no sab qué respòndreli. Reflexiona amargament sobre 'l problema que 'l seu fill acaba de presentarli, y, meditant, meditant, comensa á sospitar si tal vegada, donada l'actual situació de la ensenyansa, no será lo millor ferli llensar els llibres y posarlo immediatament á aprendre de sabater.

A. MARCH

PLET CURIÓS

Curiós, extrany ó com vulguin calificarlo, pero de tots modos, divertit y fidelment copiat del natural. Judiquin vostés mateixos.

Lloch de l'acció: un cotxe del tranvía eléctrich, línea de Gracia á las Dressanas.

Personatjes: el cobrador y un passatjer.

El cobrador, després d'haver repartit el bitllet á quatre ó sis viatjers, arriba al nostre héroe.

—Si es servit...

El passatjer, alsant el cap:

—¿Qué?

El cobrador, per tota resposta, li ensenya 'l bitllet que acaba de trencar de la tira, pero sense entregarli.

—Bé—torna á preguntar el passatjer:—¿qué vol dir ab aixó?

—¿Qué baixa del hort?

—No, senyor, de la Travessera.

—Ha de donarme deu céntims.

—¿Import del passatje?

—Endavinat.

—Bueno, dónguim el bitllet.

—Primer entreguim vosté 'ls deu céntims.

—Cál Si no 'm dona 'l taló no pago.

—Pues si vosté no paga no li dono 'l taló.

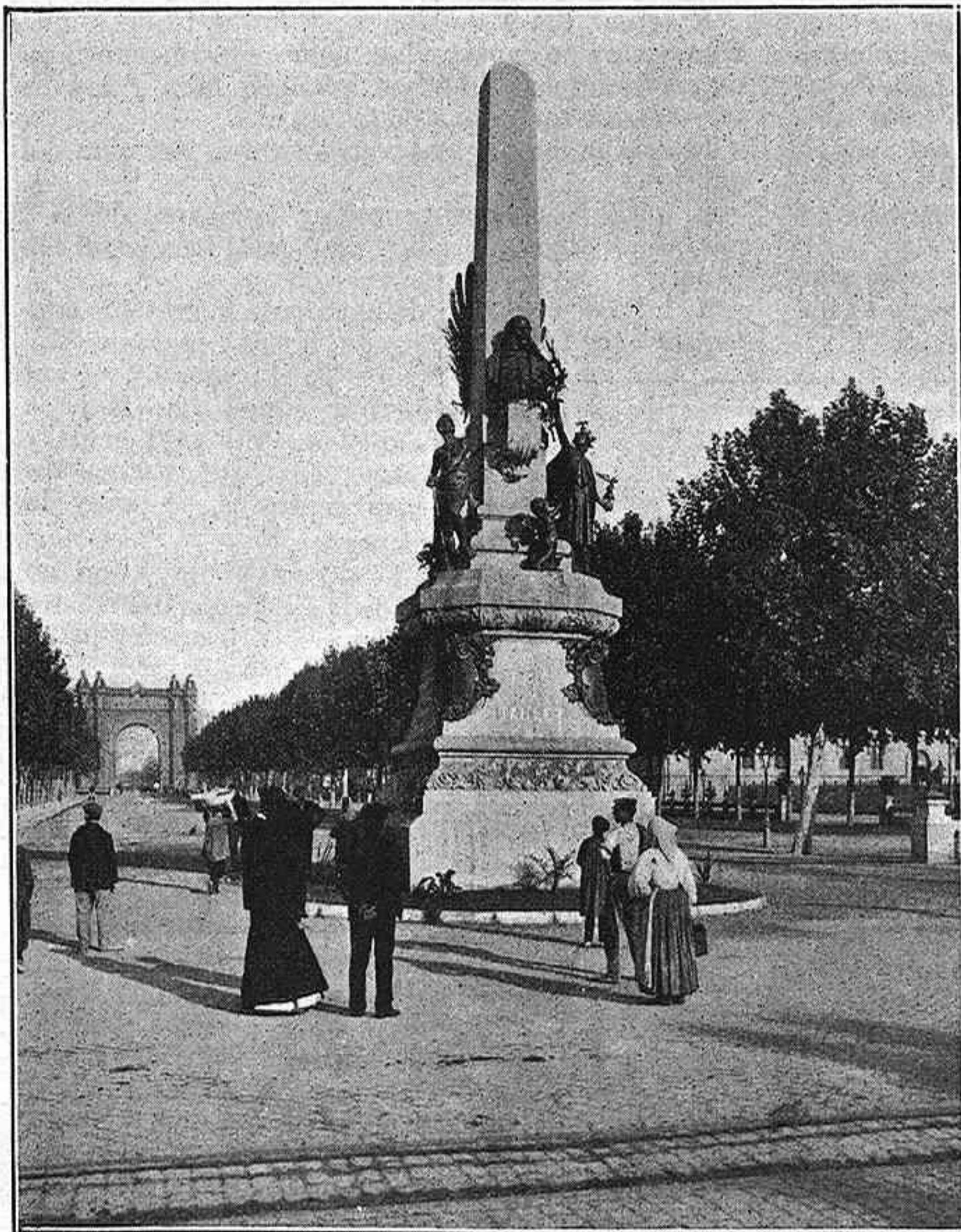
Els dos contrincants se quedan un moment mirantse fit á fit. El plet está entaulat. Tots els demás viatjers s'agrupan alrededor dels dos litigants, atrets per la novetat del assumpto.

—¿Qué 'ls sembla?—dñu de prompte el cobrador, dirigintse als casuals testimonis del inesperat conflicte:—¿Quí troban que té rahó, aquest senyor ó jo? Responguin ab tota franquesa.

Els passatjers, mitj rihent, mitj serios, passejan del un al altre la mirada confosa.

—¿Quí té rahó?... ¡Aneuhó á saber! Vet'aquí un assumpto que á

MONUMENT A RIUS Y TAULET

Inaugurat el día 27 de Setembre.

RECORTS D' ESTIU
JOCHS FLORALS DE VILACURSI

El poeta de la flor natural.

La reyna de la festa.

primera vista sembla molt senzill y que com més se va considerant més peliagut resulta.

—Diguin ¿quí té rahó per vostés?

Un passatjer:—Ja veurá... jo... ¡que vol que li diguil...

Un altre passatjer:—Oh! Quí té rahó... quí té rahó!... Es una cosa que... francament...

Un altre:—Segons y cóm... potser ben mirat... Vaja... ho veig molt difícil...

El cobrador comensa á formalisars'hi.

—No ho es gens de difícil, al meu entendre. ¿No ha de pagar el senyor? Pues que pagui.

El passatjer:—¿No ha de dar-me 'l bitllet vosté? Donchs donguimel.

—Comensi vosté per donarme 'ls deu céntims.

—Comensi vosté per entregarme 'l bitllet.

—Jo no 'm nego á entregarli; pero primer vingan els quartos.

—Jo tampoch me nego á pagarli; pero avans, vingal taló.

—Lo que vosté fa es una ridiculesa.

—El ridícul es vosté.

—En fí ¿paga ó no paga?

—En fí ¿'m dona 'l bitllet ó no?

—Si no m' entrega previament els deu céntims...

—Si no 'm dona ans que tot el bitllet...

Entretant, els passatjers, refets de la primera sorpresa han anat veyent clar en l' assumpto... y s' han dividit en dos bandos. Pels uns, el cobrador té rahó: l' entrega dels diners ha de precedir á l' entrega del bitllet. Pels altres, el passatjer está en lo ferm: el bitllet ha de rebre's avans de pagar el seu impost.

Y 'l carruatje va corrent, corrent; uns viatjers pujan, altres baixan... y 'l plet comensat al passeig de Gracia continúa sense resoldre.

¿Quí té rahó, dels dos contrincants?

Segons el meu humil parer, no es possible dirho sense respondre avans á una qüestió previa.

El bitllet del tranvía ¿quín carácter té? ¿Qué es, mercantilment considerat? ¿Un *recibo* ó un *compte*?

Si es un *recibo*, el cobrador está en terreno ferm: el bitllet no deu entregarse fins que s' ha cobrat. Si es un *compte*, la rahó es del passatjer: hasta que li donguin el bitllet no está obligat á pagarlo.

¿Es aquesta la bona doctrina?

MATIAS BONAFÉ

—♦♦♦— DICTÁMEN MATRIMONIAL

SONET

Jutja á n' en Pau tothom de tarambana
perque es home xiflat tant ab la dona
que la venera en tot, sos dons pregona
y tan sols parlant de ella s' engalana.
Jutja á n' en Toni igual l' opinió humana
perque d' incrédul y absolut blassona,
y á sa muller maltracta y abandona
pegantli una pallissa per senmana.

Sabent que la d' en Pau es un dimoni
com també qu' es un ángel la d' en Toni,
tan sols per satisfer duptes curiosos
els vareig dir d' un á un als quatre esposos:

—¿Volen dir com els prova el matrimoni?
Y ab tot lo cor digueren:—¡Som ditxosos!...

LLUIS CAMPANYÀ

AURORAS (1)

I

La trobí... no sé ahont, y sa hermosura
d' arcángel y de dona ensemps, espléndida,
posá en tensió els meus nirvis
y una verge en lo temple de la idea.
Li vaig parlar... 'l que 's parla
sempre que l' home 's converteix en bestia;
mes en paraula débil y confosa
una oració rimant en cada lletra,
y donant notas de religiós himne
á las modulacions suaus de ma llengua.
Tant pura la vegí, que va imposarme.
Encare no hi havia sexe en ella.

II

Espayet caminavam,
y en una vía estreta
un gos, á qui dos noys inquietavan,
vingué á posarse entre las camas d' ella;
y aquell vestit, vel d' un sagrari, alsantse,
sas mitjas escayentas
fins als genolls va deixar veure rápit...
Jo, mes avergonyit qu' ella mateixa,
gayre bé tremolant vaig girá 'l rostre
pera estolviarli del rubor la encesa.
¡Se 'n reya, oh Deu, quan vaig torná á mirarla;
pero ab un riure fosch, gayre bé negre.

III

¡Oh!... no era la mateixa: jo notava
en sa veu vibracions com d' impaciencia;
era que ja 's cansava de mirarme
agenollat, la meva posa eterna...
No vegí que darrera de la nina
la dona apareixia á la fí espléndida,
pidolant nou altar, religió nova;
l' altar ahont la forsa humana impera,
l' ara gegant ahont al fí 's confonen
pudor de verge y ánsias de ramera;
de la Naturalesa august suntuari
'hont la carn se consagra qu' alboreja.

G. NUÑEZ DE PRADO

LLIBRES

EL PROLETARIADO MILITANTE.—*Memorias de un internacional.—Primer periodo de la Asociación internacional de los trabajadores en España*, por ANSELMO LORENZO.—El títul de aquest llibre explica 'l seu objecte, que no es altra que historiar el moviment obrer radical espanyol, durant el període de la Revolució de Setembre y 'ls comensos de la restauració borbónica. Son autor, obrer tipógrafo, en aquell temps resident á Madrid sigué un dels primers iniciats pel sociólech italiá Fanelli, y dels qu' en son desarrollo prengué personalment una part mes activa y principal. Aquesta condició y la inapreciable de possehir com posseheix, una memoria felicíssima y una gran facilitat de ploma, 'l posan en el cas de poder escriure la historia completa, detallada y documentada de aquells fets ruidosos, que arribaren á tenir una gran resonancia, en lo nostre país y en l' extranger.

No perque 'l Sr. Lorenzo professi avuy com ha professat sempre las ideas mes radicals en sociología, de las quals se mostra defensor entusiasta, deixa may de rendir tribut á la sinceritat de conciencia. Aixís escriu y detalla lo que ha vist personalment, sense treure ni augmentar la importancia dels successos, mal las deduccions

(1) Traduhit del llibre *Humanas*, per S. Gomila.

que d' ells se poden fer, redundin en detriment de sas ideas en pugna sovint ab las invencibles resistencias de la realitat.

En tals condicions fins aquellas personas mes distanciadas de la seva manera de pensar y de veure la qüestió obrera, podran treure verdader profit dels datos y por-menors que acumula en son llibre, digne per tots conceptes de consideració y estudi, com ho son sempre 'ls trossos de vida palpitant, plens de calor de humanitat.

Apart de la gran riquesa de datos que atresora, alguns d' ells documentals, el fan digne d' estima la claretat de son estil, y cert optimisme simpátich que traslluheix sempre la bondat de intencions y 'l carácter ferm de son autor.

ALTRES PUBLICACIONS REBUDAS:

... *Semprevivas*.—Corona literaria endressada á la bona memoria del inolvidable amich D. Antoni de Padua Vila y Huguet, que morí 'l día 5 de Mars de 1901 en la ciutat de Sabadell.

... *Un burro carregat d' or*.—Quadro cómic dramátich en un acte y en vers, original de Francisco Llenas, estrenat ab éxit en lo *Teatro del Circo barcelonés*, la tarde del 2 de octubre de 1899.

... *Targetas postales*.—Obras de José Benlliure.—*Tercera serie*.

... *Postals Catalonia*.—Serie *Els Segadors*.—Colecció de vuit dibuixos.

RATA SABIA

A UN AMICH QUE 'S VOL CASAR

(CONSELLS DE FRANCH)

Ja qu' he sabut, Federico,
que á tot' hora fas el mico
perque estás enamorat,
per mes que no m' hi demanas,
ara á n' á mí 'm venen ganas
de contarte... la vritat.

Mes, avans saber voldria
quina noya el teu cor tría
ja que á tantas fas l' amor,
puig es públich y notori
qu' estimant mous rebumbori
llogant á ratos ton cor.

¿No es pas la Pepeta Llassos,
aquella per quí tants passos
vas dar... perque volgués caurhi,
mes ella ab talent sobrant
en el moment culminant
va dir: ¡Buenas, senyó Mauri!?

Tampoch deu ser me figuro
la ex xicota de l' Arturo,
la del petó musical,
que un cop sa mare enterada
va d-rte una bofetada
de tamanyo natural.

¿Potsé es ¡ay! la cistellera
aquella que 't vé al darrera...
quan tú li vas al davant;
ó la mulata morruda,
que ab l' amor es tan tussuda
com negre es el seu semblant?

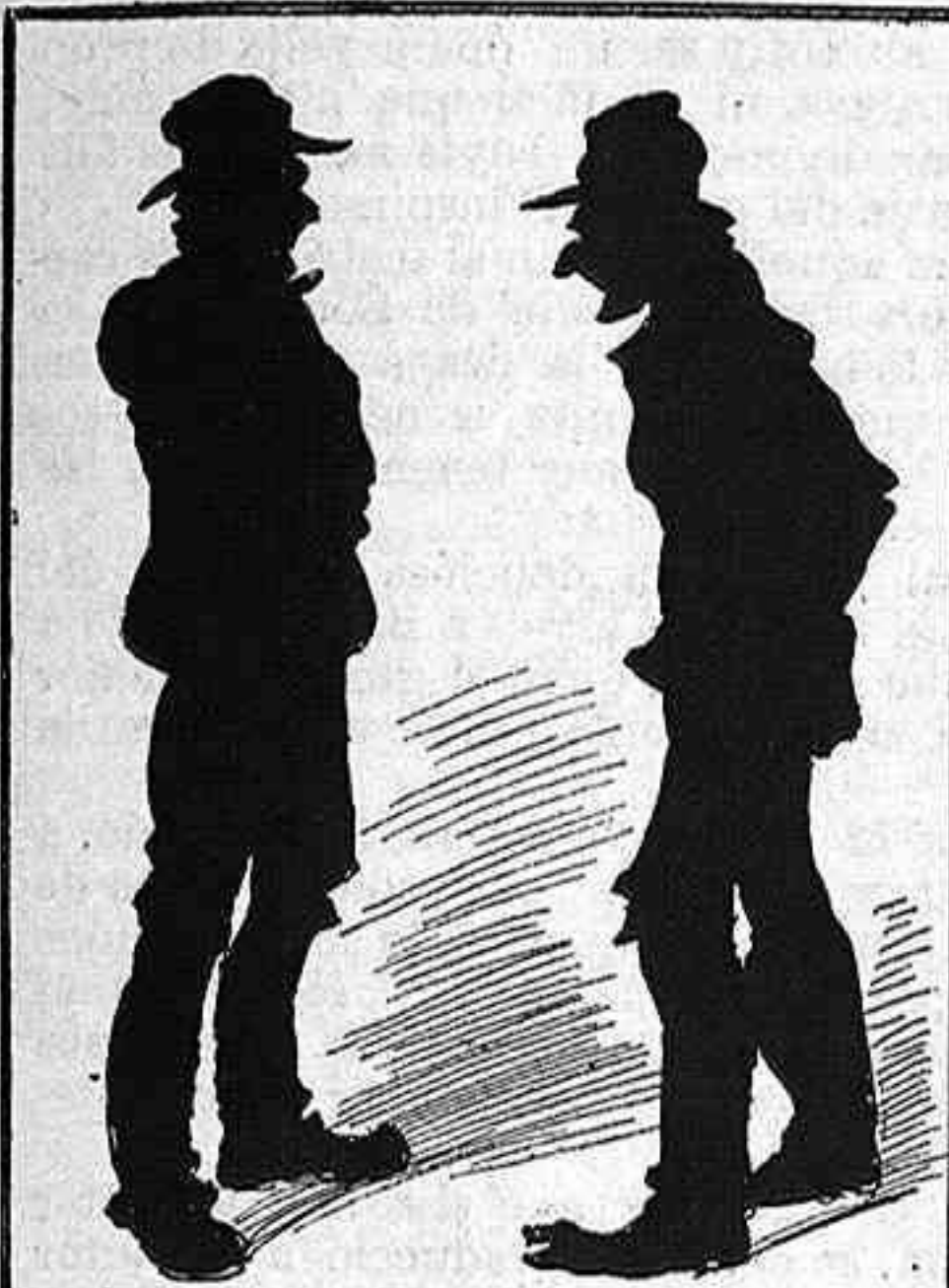
No vull creure pas que siga
la germana d' una amiga
d' un nebot d' un conegut
d' un cosí d' aquella tía
que habitava en la Masía
prop del xich de cal Tussut.

Si será?... Mes, no ho vull creure,
aquella ab qui jo 't vaig veure
l' altre día al dematí,
una xicota endolada
molt bonica y ben formada,
d' aquestas que fan patí.

Creu, amich, que m' encaparra
que vulguis tenir la barra

SOMBRAS DE LA TEMPORADA

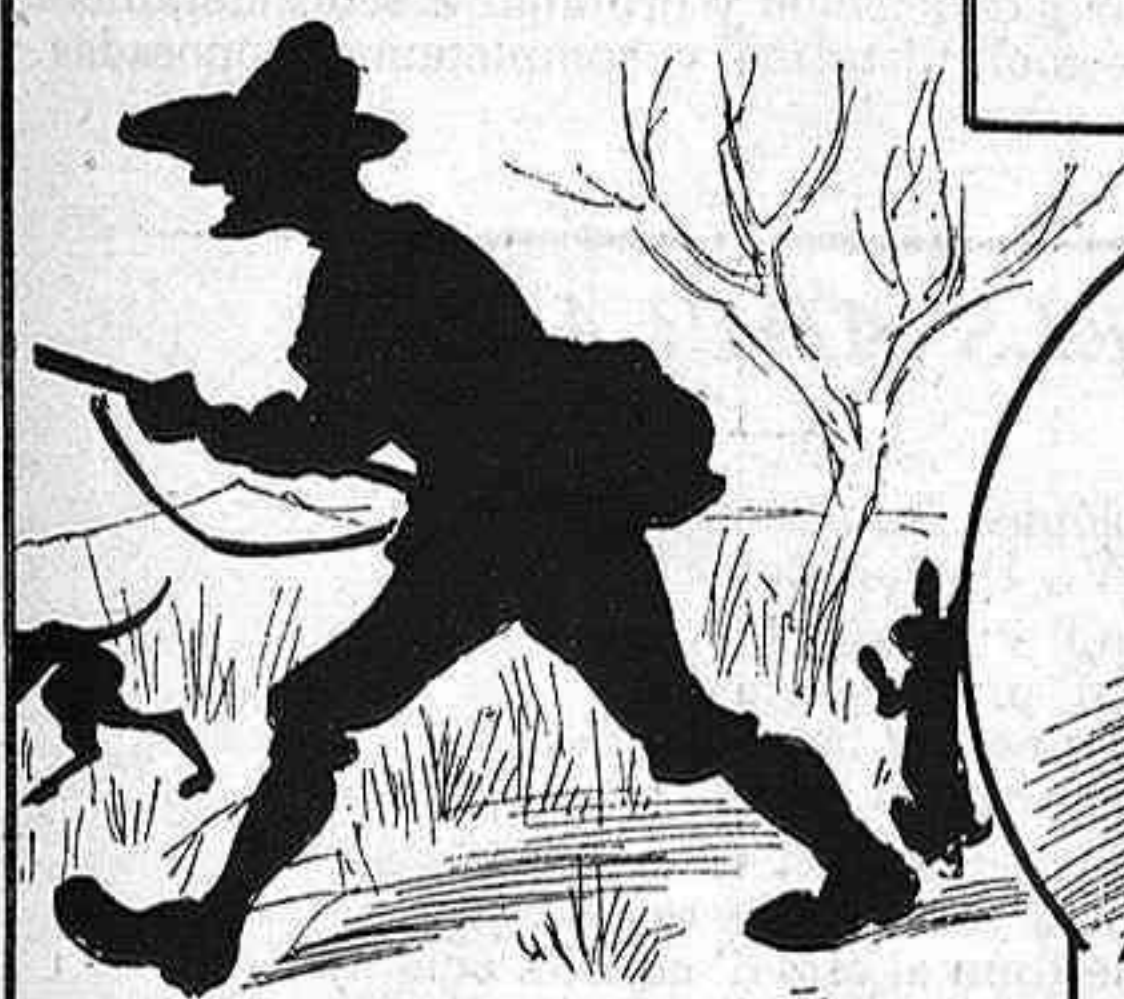
—Tirém la capa al toro, noy: fem-nos gent de bé de la de *La Veu*.

Dos inseparables.

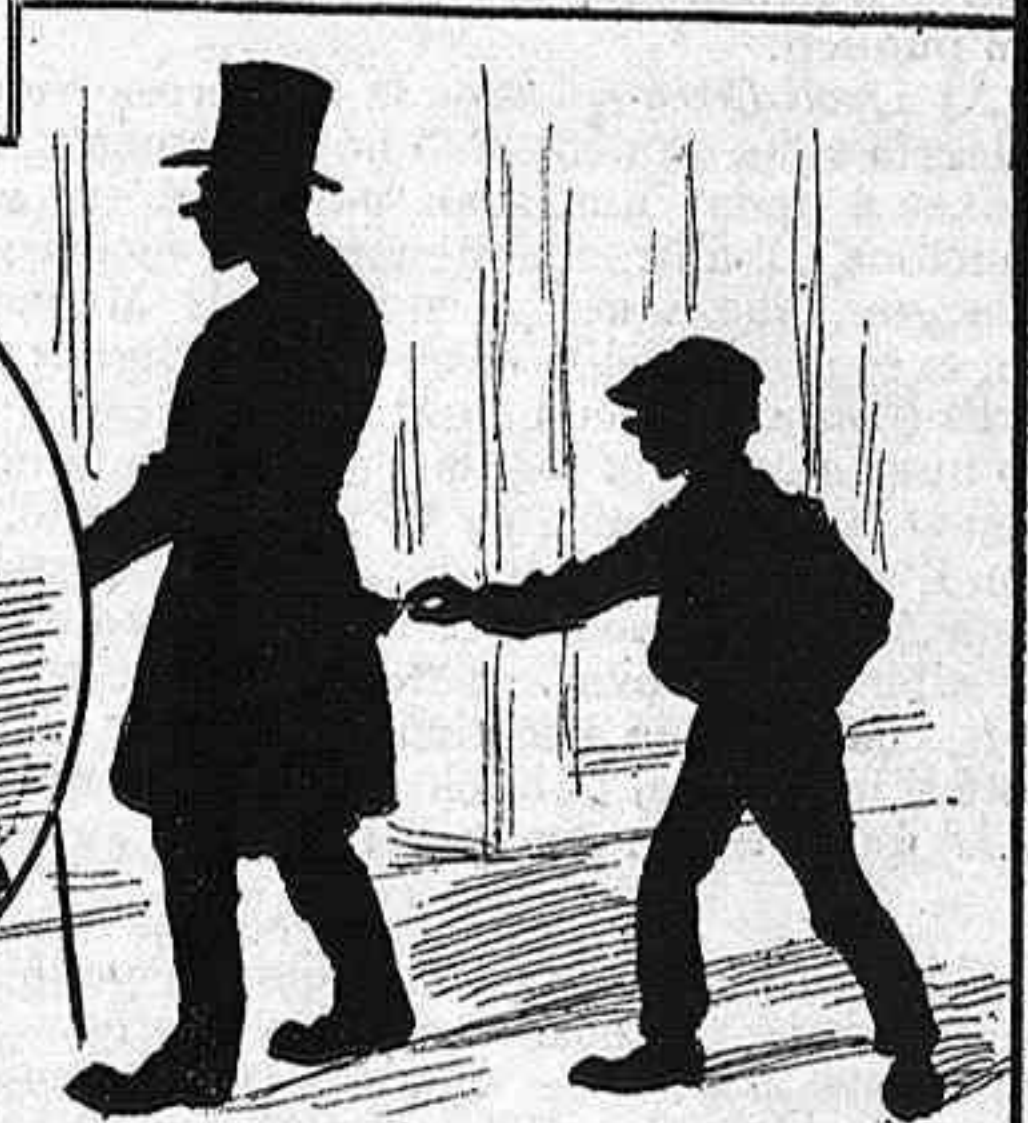
—*¿Perdus á mí? Com no siguin ab cols...*

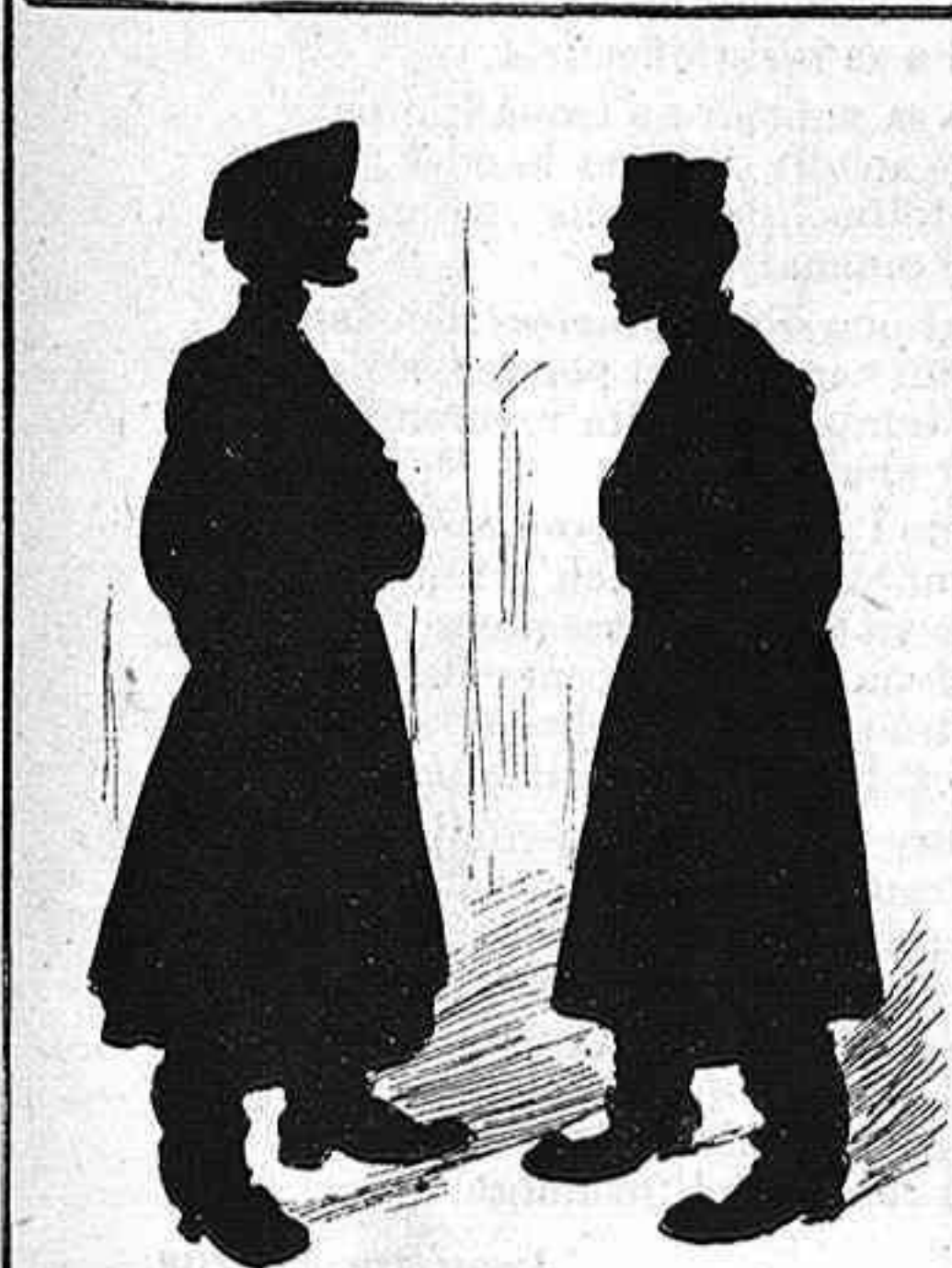
Cassant.

¡Brrrrrr!...

Pescant.

Estreno del uniforme.

—Yo fuese gobernaor... Ya le arreglaría á ese Lerrús...

—*¿No sab si al cuerpo necesitan un home bó per cabo?*

de pasarte per formal;
tens pel festeig tan defici
que si aixó fos un ofici
guanyarias bon jornal.

No sé 'l que deus proposarte,
mes si tú pensas casarte
y tens ganas de cumplí
ab totas plegadas, trías
la mes lletja y las envias
las que 't sobrin cap á mí.

SALVADOR BONAVIA

Pocas novetats podem registrar en lo decurs de la present senmana teatral.

L' empresa del *Romea*, continua explotant l' éxit de *L' enredayrc*, mentres prepara l' estreno de l' obra de 'n Russinyol *Llibertat* y de un sainete de 'n Got y Anguera, que porta 'l títul de *La societat del Bon Apreci ó 'l ball de la punyalada*.

De la mateixa manera *Eldorado* va trayent partit de *Dolorettes*, una producció que á pesar de las objeccions que se li poden fer, ha entrat plenament dintre del gust del públich.

Al *Livoli-Circo-equestre*, la numerosa *troupe* del senyor Alegria s' ha aumentat ab nous elements, que contribueixen á donar una gran varietat á sas concorregudas funcions. L' antípoda Menotti, els *hommes aux chaines d' argent*, The Kracs y 'ls musicals Manzoni y Nathalie, executan traballs entretinguts, dignes de ser vistos.

El *Gran-via* ha comensat la campanya del género xich ab una companyia regular, que presenta com á elements nous l' actor Santiago y la tiple Cerdeño, y de la qual son l' ánima, 'ls ja coneguts Pepet Bergés y la tiple Pepeta Alcacer.—Lo que falta es que posi lo mes prompte possible obras novas... perque, en quant á las del repertori, comensan ja á sortirnos pels ulls. En las novetats está l' interés del públich, sobre tot quan s' acerta.

L' únich teatro que mereix capítul apart es

NOVEDATS

Ha estat molts días fent lo que ha pogut, que no era lo que tenia promés, degut á repentinas indisposicions de artistas ó á lo que siga, que no 'ns competeix á nosaltres averiguarho. Y ja se sabia, pera sortir de apuros, *Bohème* á tot drap.

La primera representació de *I Pagliacci* y de *Cavalleria rusticana*, si no sigué un fracás, sigué una tassa de caldo fret: el públich se resistí á pèndrela.

Per últim se cambiá la tiple Vigier, per una debutant nomenada Petrozki, dotada de no escassas facultats, encare que algun tant perjudicadas per certas duressas d' expressió, y sigué com encendre 'l fogonet de gas: el caldo s' escalfá; els mateixos artistas, fora de la debutant, ja no estigueren tan frets com en las representacions anteriors y fins tragueren fum, y 'l públich se xarрупá la tassa sense faltarli espectadors que hasta se 'n lleparen els bigotis.

•••

Dimars, José de Mehul, ópera traduhida al castellá. Estrenada á París al any 1807, quan l' autor contava 44 anys, ha tardat prop de un sigle á arribar á Barcelona. Ja es anar poch á poch. Y encare 'l motiu del seu viatge es degut á que en aquets últims temps la tal producció, saborejada ab gust pels filarmónichs refinats de aquella capital, ha entrat á formar part del repertori actual de l' *Opera comique*.

Vella com es y pertanyent de plé á plé á l' escola de 'n Glück de qui en Mehul si gué aprofitadíssim deixeble y ab en *Joseph* sobre tot afortunat rival, sorpren per la seva expontaneitat y frescura, per lo bé que interpreta las situacions plenas de ternura y delicadesa de la seva acció senzilla y clara, y per algunas pessas verdadera-ment magistrals, tals com el raconto de 'n Joseph en

l' acte primer, el de Benjamí en el segon, seguit de un admirable terceto de Jacob, Benjamí y Joseph; per l' elegantíssim ballable del tercer y per la patética escena del reconeixement ab que termina.

Aixó vol dir que ab tot y ser un' ópera vella de prop de un sigle, no te arrugas, ni es fácil que 'n tinga may, puig no poden passar de moda 'ls fruyts assahonats fills llegítims del maridatge del geni ab l' inspiració.

Mes aviat ne tenen aquells que van al teatro sense cap noció d' art, xiuladors de l' *Ifigenia* de Glück, y en sa conseqüencia de tot lo que no se 'ls fica á las orelles en forma de pinyol, ó que no 'ls agita 'ls nervis ab el so-trach del efectarro. Aquets si que tenen arrugas, y las tenen al cervell qu' es lo mes trist.

A causa d' ells tal vegada la deliciosa partitura del gran clássich francés, no posará arrels á Barcelona, ey! á lo menos per ara, que mes tart, quan el gust de la major part dels que van á sentir óperas estiga mes educat ja será un' altra cosa.

Veritat que també hi haurá contribuit la execució, á totas llums deficient, y de la qual tan sols se n' ha de pendre la bona voluntat, tenint en compte las condicions económicas que regeixen en el *Teatro de Novedats*, á qual empresa hi ha que agrahir de totas maneres els esforços que fá y las iniciativas que pren pera donar algun interés al espectacle lírich.

Finalment, sería de desitjar, que si s' han de cantar las óperas en castellá, se confiés la traducció á un autor que tingués verdadera noció de la prosodia musical, que posseís aptitut pera rimar com se deu y dicta un oido ben exercitat, y sobre tot, que no caygués, pera sortir mes depressa del pas, en unas ramplonerías qu' esgarri-fan. Traduhir y conciencia y profanar desconsiderament son dos cosas molt distintas y completament oposadas.

N. N. N.

ELS ADULADORS

Una isópica faula vaig á escriure.
Va per V., Doctor Robert, la faula.

Tranquil y satisfet un cuch vivia
á dintre d' un formatje
menjant y pahint be, sense desitjos
qu' entorpissen ja més sa calma plácida.

Furgant y rosegant va obrir sortida
en la closca vermella de sa casa
veyent la llum al cim d' aquella bola
que á n' ell se li antoixá una gran montanya.

Vejentse en lloch tan alt, en son cor manso
infantil vanitat va sentir naixer
y 's va ben creure qu' era aquella bola
un pedestal á sa insignificancia.

Pro quan sa vanitat no trobá límits
fou al veure acudir de totas bandes
estols de rátolíns que humils venían
á prestarli homenatge.

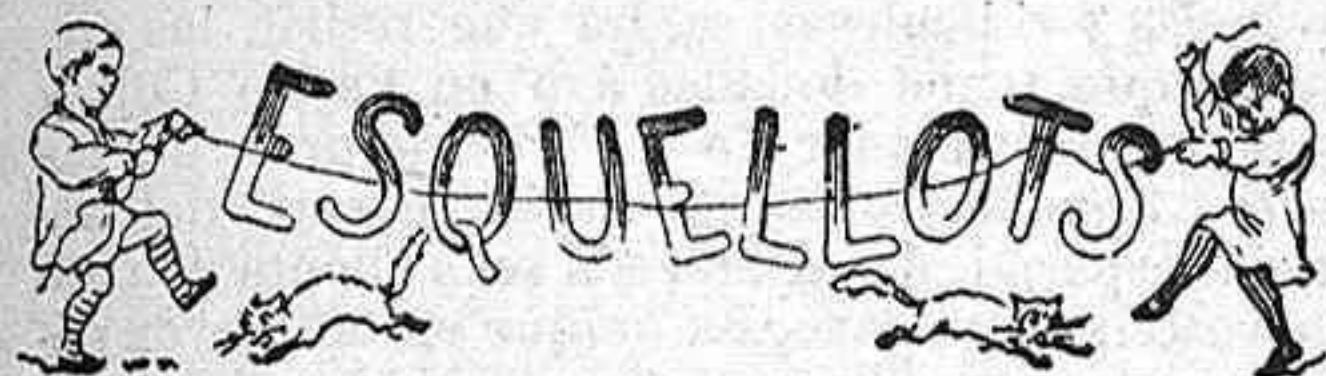
Tantost al peu del monument van ésser
van formá un cercle com per fer sardanas,
y tots á un temps ab molta reverencia
lo seu capet abaixan.

Vejent que l' adoravan com á un ídol,
com una bomba lo bon cuch s' inflava,
quan de repent la bola sotraqueja
s' enxofa, dona un tom y esmicolantse
enfonsa entre sa pols al pobre *vermis*
que s' aixeca d' allí fet una llástima.

Son engany á las horas va comprendre;
quan acotavan son morret las ratas
no era pas que li fessin reverencias,
lera que 'l pedestal li rosegavan!

Doctor Robert; en esta faula aprengui
no fiantse dels tipos que l' aclaman.
¡Miri que son tots ells falsos é hipócritas!
¡Miri que li rosegan el formatge!

JEPH DE JESPUS

A *La Perdiu*, qualsevol que li volgués bé, podria donarli un bon concell: que avants de parlar se mossegues la llengua.

Veritat que aixís y tot correria 'l perill de ferse sanch y envenenarse ella mateixa.

Pero en fí: ab que avants de sentar la ploma reflexionés una mica sobre lo que ha de dir y com ho ha de dir, no hi perdria res, si es que la reflexió pot neutralisar la carencia absoluta de educació y de cultura, lo qual encare está per veure.

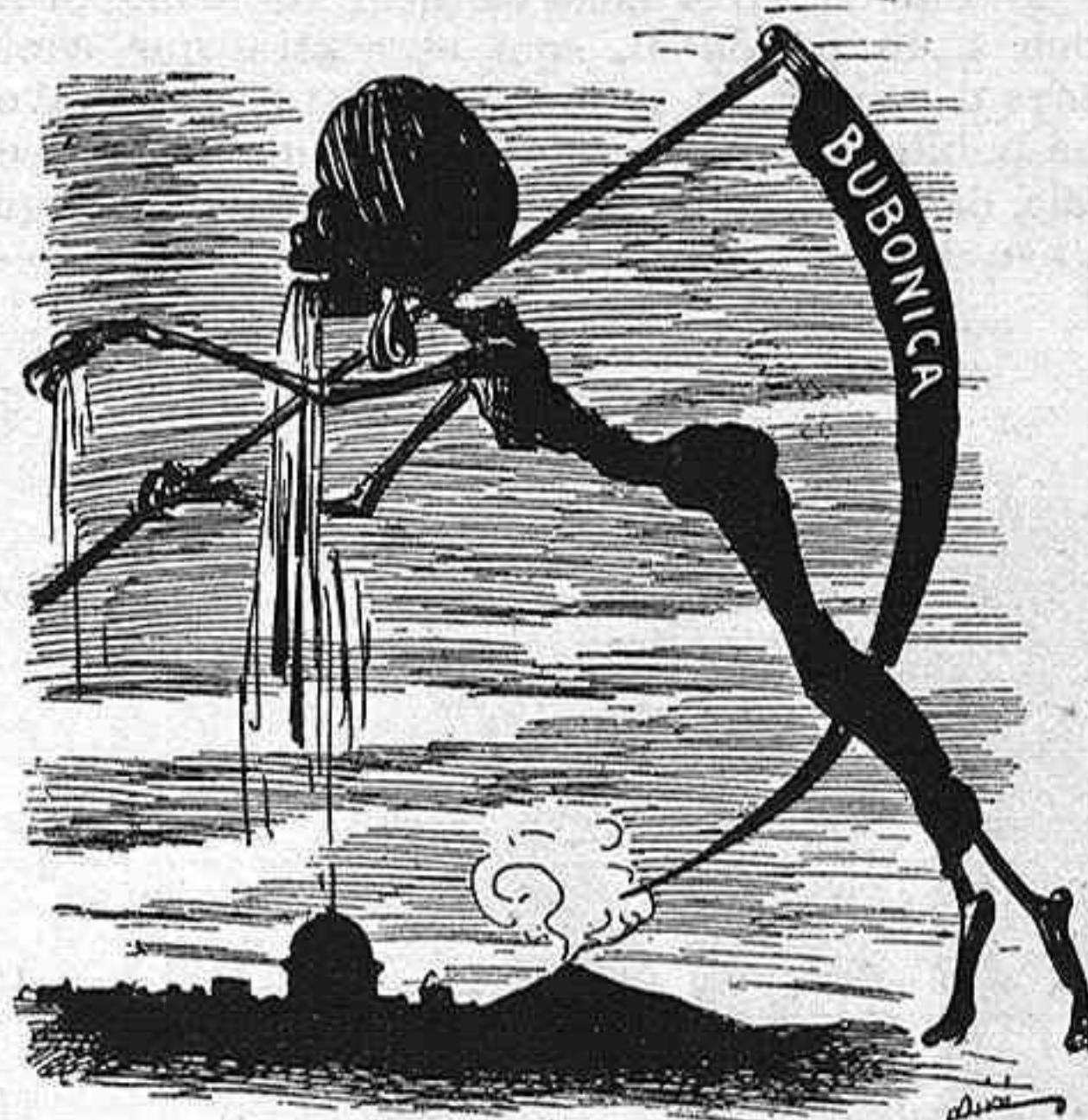
L' inventora del original sistema d' expedir á son arbitre patents de personas de bé als que per ella 's deixan engatassar, y de xusma ó perdularis á tots

UN REGIDOR D' ALTURA

Per ara sóls dona fum;
veyám quan donará llum.

LA PESTE

Ja ha arribat á Nápoli.
¿Vindrà fins aquí?
Fem que si ho intenta
no trobi 'l camí.

els que tenen la sort de no pensar com ella, s' exposa á que li preguntin:

—¿Y á vosté, qui la *patentisa*?

Perque aquí á Barcelona, ciutat gran y en certa manera poble molt petit, tots ens coneixém... Y aixís com sabém de ahont venen aquesta especie de catalanistas *sevillans* (tan distints dels legítims, acunyats á Manresa) que va posar en circulació 'l general Polavieja, sabém aixís mateix ahont van y lo que 's proposan.

No 'ns obliguin á tornar á baixar al galliner garrot en má, á fer una gran estussinada de *perdigots*... lo qual poch hauria de costarnos, dat que 'l que no té l' ala consentida, va coix, per efecte de xacras vellas y incurables. ¿Qué no podríam dir del tintorer y exseminarista Casellas, amamantat als pits de *La Vanguardia*, y que sembla tenir privilegi exclusiu per usar ell sol els negres tints de la ingratitude remenats ab sa ploma assalariada? ¿Y del actual diputat per Barcelona Doménech y Montaner, que si no deu la cátedra á oposicions, deu al *tirano* á qui fingeix combatre, la plassa de director de l' Escola de Arquitectura? ¿Y del poll reviscolat Verdaguer y Callís, que may, mentres visca, podrá borrar el recort dels cruels agravis que va inferir á son oncle y protector el venerable Mossen Cinto?

Calculin per la mostra si podríam fer feyna llarga, dat cas que 'ns ho proposessim... perque, desengayinse, no tots els *perdigots* son *jovincels*, pollets ab canons, tot just sortits del ou, sense historia, ni auca de redolins y dignes per tant de la impunitat de albatz á que 'ls fa acreedors la seva mateixa insignificancia, sino que n' hi ha també de ben vells y aixarrahits.

Si volen bregar de veras, en lloch de fer tota mena d' esforços pera treure punta á vells escrits nostres, que no tenen ni poden tenir may l' alcans que s' empenya en donarlos la seva malicia de donas xafarderas, busquin punts més vulnerables, si es que 'ls troban, que aquí 'ls esperém ab el pit descubert.

Fereixin si volen; pero ab noblesa, com ho fan las personas ben nascudas.

Y avants de atrevirse á calificar de semi-pornogràfich á un periódich, com el nostre, que conta 23 anys d'existencia gosant constantment el favor de un públich numerosíssim, entre totas las classes socials, deu vegadas superiorpel cap més baix al qu'ells han lograt conquistar fins ara ab las sevas es-

UN MORO

—No 'm mirin ab mals ulls: el que ha seqüestrat aquells dos jovenets no soch jo.

patotxadas y ridiculesas, caldrá que retirin las credencials que tenen donadas á n' en Perico Coll y Rataflutis, embaixador de *La Perdiu* prop de las *cocottes* y *demi-mondaines* de París, investit del encàrrech especial d' enterar als seus clients de com ellas vesteixen y provocan, perque en tan devot periódich, entre glopada y glopada de fator d' encens y cremallot de ciri, s' hi senti 'l perfum incitant de aquellas pecadoras tan afrodisiàcas.

Llavors podran dir els *perdigots* que cultivan la hipocresia solzament. Perque ara, si son franchs, tenen que confessar que cultivan l' hipocresia y la barra, y aixó passa de la mida.

Tothom hi confiava; tothom ho deya:—Ara si que va de veras l' establiment de la sona neutral, tan desitjada pels barcelonins. Hi falta sols l' últim cop de má, y li donará 'l govern en lo próxim Concell de Ministres.

Per parlar aixís se fundavan en el gran desitj que s' atribuhia á n' en Villanueva, ministre de Agricultura y Obras públicas, d' esborrar el mal efecte produhit, després del seu viatge á Vilafranca, per la nova contribució imposada als vinicultors.

Y en efecte: va reunir-se 'l Consell de Ministres... y la ditxosa qüestió de la sona neutral, cert que no va rebre 'l carpetasso definitiu; pero poch més ó menos es igual, puig va ser objecte de un aplassament indefinit.

El marruller Sagasta va trobar la fórmula:—Que passi al estudi de las Corts.

Ara si que podem dir que s' hi poden llogar cadiras... Y no 's pensin, que aquestas se necessitan y vindrán molt bé per esperar sentats.

Es curiosa la manera que té certa part de la premsa de veure las cosas, á través dels cristalls d' augment ó de disminució, segons convingui exagerar ó treure importancia á determinats successos.

A la manifestació del diumenje pretén un periódich que no hi assistiren mes enllá de 4 á 5 mil personas. Els cristalls de disminuhir.

Al Parch, mentres s' executavan *Els Nets dels Almogavers*, al arribar á la quarta part quan se disparan tiros, un sol fulano va tenir l' humorada de disparar al ayre un revólver. Donchs, aquell mateix periódich, no 'n va veure un tant sols, sino cent ó mil ciutadans que feyan lo mateix. Qualsevol s' imagina per lo qu' ell conta, un foch granejat de tiros de revólver.

¡Oh veritat, quan te fan passar pels cilindros de certas rotativas, y que 'n quedas d' esclafada!

Entre las personas *importantes* invitadas á cantar llohansas á n' en Rius y Taulet, desde las columnas del *Noticiero* s' hi conta l' ex-arcalde González, que comensa aixís:

«Le conocí en 1868, siendo vocal de la Junta revolucionaria.»

¿Qui? ¿En Rius y Taulet ó vosté?

Tant se val, home, perque ni vosté va serho, ni en Rius y Taulet tampoch.

Al final l' alaba molt perque havent passat per la Casa Gran, va morir pobre.

¿Veú? aixó ja está mes posat en ordre, perque no tots els que han passat per ella poden dir lo mateix.

Demá passat diumenje, la Societat coral *Euterpe* donará un concert extraordinari á benefici de son director D. Sebastiá Rafart, que tanta admiració ha sapigut despertar, per la manera magistral ab que ha dirigit els concerts de la present temporada.

Li augurém un plé á vessar.

Llegeixo:

«El *ilustrado* (?) novillero catalán José Roviroa, ha decidido cortarse la coleta.

»Según se dice José Roviroa continuará la carrera de farmacéutico.»

Mereix la meva mes complerta aprobació: mes val fer árnica pels altres que tenirla qu' emplear un mateix.

—
 Uu epissodi del viatge del Tsar á Fransa.

Com tothom sab, va cumplir el seu compromís de apadrinar á un fill del marqués de Montebello, embaixador de Fransa á Russia.

La criatura, esperant la vinguda del Tsar, contava ja sis mesos, y es de creure, per lo tant que tindria ja mes discerniment que las que acostuman á portar á las pilas baptismals als pochs días de nascudas.

Aixís ho fá creure lo que va fer. ¿Qué dirían? Agafar un dit del Tsar y ficarse'l á la boca, xuclantlo á manera de carmetlo.

El fill del diplomátich marqués, ha demostrat, donchs, molt precosment, unas grans facultats per empendre la carrera de *chupóptero*.

—
 El funicular del Tibi dabo está ja á punt fá alguns días: marxa com una seda... com de aixó tingueren ocasió de persuadirse'n, las moltas personas que la senmana passada sigueren convidadas á las últimas probas. Y á pesar de tot, no funciona.

¿Per quin motiu?

Pel de sempre: pels entorpiments burocrátichs propis de la nostra administració.

Vostés mateixos calculin: si als funcionaris del Estat, marxant pel terreno plá, cada grá de sorra se 'ls figura una montanya; ¡qué no ls passarà havent de pujar á dalt del Tibi-dabo!

Capassos son fins de sentir mareig.

Pero ¿volen dir que per curar aquest mareig burocrátich, no hi ha cap *untura*?

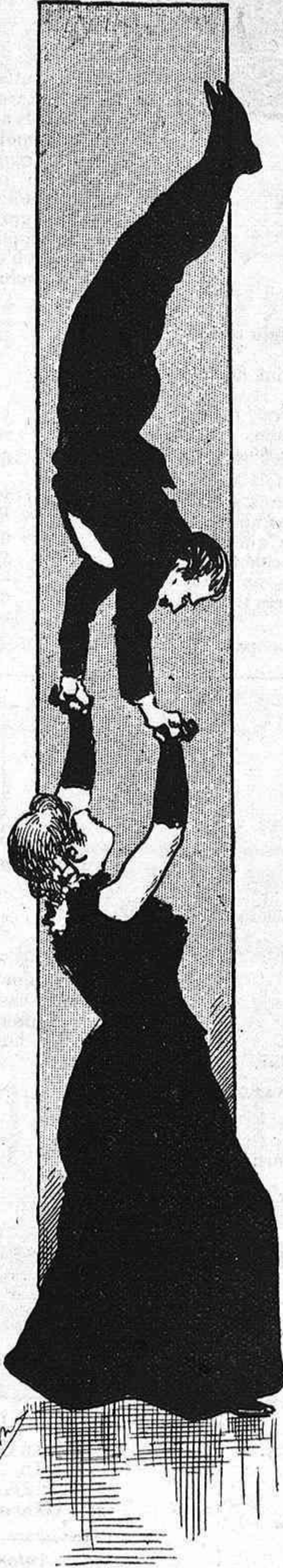
—
 La proba de que s' ha acabat la calor, la tenen en que 'l cardenal Casanyas, nombrat bisbe de Barcelona, avants del estiu, va efectuar dimecres la seva solemne entrada en la ciutat comtal.

No hi possin duptes: quan ell s' ha decidit á venir, la calor es fora.

Ja poden, donchs, tornar ab tota confiança, els últims estiuhejadors. La calor s' ha acabat. Ho demostra ab la séva arribada tot un cardenal. Y 'ls cardenals casi son infalibles, sobre tot en materia de comoditats.

—
 Una humorada lúgubre d' Eusebi Blasco.

¡BONS PUNYS!

Si aixís prens un home y ab tant brillo l' alsas, ¡oh, dona! ets ben digna de portar las calsas.

L' Estat espanyol sosté cinch butxins. N' hi ha un á Cáceres, un' altre á Sevilla, un' altre á Madrid, un' altre á Barcelona y un' altre á Burgos. Avants n' hi havia onze; pero ab tot y haverse reduhit á cinch el número de subsistents, vejin si pot ó no afirmarse qu' está molt ben servida la justicia histórica.

Y ho paga bé per estarne. Cada butxí percibeix de 10 á 12 mil rals de sou, «que—son paraulas de 'n Blasco—no los gana ni ganará nunca un maestro de escuela. Verdad es que no se llama sueldo, sino salario; pero el dinero es el mismo. Gana tanto el verdugo como un catedrático. ¡Cosas nuestras!»

¡Y tant nostras... que ab aixó y algunas altras cosas pel mateix istil, ens correspon, dintre d' Europa 'l número hú!

—
 Una noya inbuhida per la lectura de novelas románticas, deya sempre: —¡Ay que m' agradaría que 'm robossin!

L' altre nit, anant pel carrer, un mossega va arrebatarli de las mans el porta monedas.

Y al tornar á casa seva y explicar el cas á un seu germá, aquest va dirli:

—Ben contenta pots estar de haver sortit ab la téva: al últim t' han robat.

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

A UNA TELEFONISTA

Que no coneix ni de vista.

Senyoreta: ja suposo que vosté *hu* mi no 'm coneix com jo també ab vosté 'm trobo lo mateix.

Y encar que aquest gust no tinga no m' amago pas de dí que lo que jo l' he malehida, no te ff.

Li parlo *hu-tres* ab franquesa; no sé si ho fa espressament, pro vosté ab mí sol jugarhi fácilment.

Y 'l mal es que ab sas joguinas qui paga 'l *dos-quart* soch jo; ¡com si no 'n fés prou encare de caló!

¿Com pot ser, diu? pues, escolti, cada cop que m' hi posat al *total*, sembla que l' hagin espatllat.

Prou el botonet apreto un bon *tres-quart*, pero, res; ó vosté deu tenir feyna ó no hi es.

Al cap de una bona estona quan ja casi estich cansat te vosté l' humor de dirme: —¿Qué ha picat?

Jo prou li demanaria que tant no m' amohinés que per xó pago 'ls cinch duros cada mes.

No es aixó lo pitjó encare, sinó que, tip de... botó,

SENYALS DE PLUJA

Podeu ben dir que tindrem aygua:

Quan vejeu que la lluna es d' un groch esllanguit y porta un nimbe extens y tot boyrós.

Quan á l' esquerra del Sol hi distingiu un nuvolet fosch.

Quan els ánechs entran y surten sovint de l' aygua y s' hi rabejan.

Quan las vespas no surten dels vespers.

Quan els bous menjan més de lo regular.

Y quan las granotas saltan á l' aygua, sense fer vent.

Totas aquestas senyals podran servir molt bé pels pagesos, pero, pera nosaltres, pobres ciutadans, qu' en els nostres quefers no tenim ocasió de tractar ab granotas, ni ab bous, ni ab vespas, ni ab ánechs y que casi may veyem la lluna ni 'l sol, perque ni 'ns volém donar la molestia de mirar enlayre, per nosaltres no tenen cap aplicació. Nosaltres debem fixarnos en altres senyals. Jo, per exemple dich *demá plourá*:

Quan veig en Figuerola ab barret de copa

després m' esguerra la comunicació.

Te sort que *quarta-segona* ab mí, que soch un bon Jan y 'ls enfados á mí prompte se me 'n van.

Pro si massa va apurantme, un día furiós vindré á exposá una queixa al *Centro* de vosté.

J. STARAMSA.

II

En lo carrer del *Hu-dos* la *Total* me va entregar una *hu-tres* pel seu espós que ara li haig de aná á portar.

J. Y J. BONAPLATA

ENDA VINALLA

Sempre que 't toco no 'm veus: volo sense tenir alas, xiulo sense tenir boca y faig mal moltes vegadas.

L. GENÍS

BALDUFA NUMÉRICA

- 4 —Vocal.
- 5 2 —Nota musical.
- 3 2 —Part del cos humá.
- 3 4 1 6 —Animal da América.
- 1 2 3 4 5 6 —Nom d' home.
- 2 3 2 5 4 2 —Carrer de Barcelona.
- 1 6 5 6 3 2 —Nom de dona.
- 5 5 2 3 2 —Animal de pel.
- 1 2 3 2 —Part del cos humá.
- 6 1 2 —Animal volátil.
- 2 5 —Nota musical.
- 6 —Vocal.

G. M. FRU-FRÚ

Ó quan, estant núvol, un servidor de vostés surt de casa sense paraygua.

REUMATISMES

De resultas de las plujas y de la baixa qu' ha sofert la temperatura (qu' en aquestos temps del bacallá á 60 y de las cols á 15, la temperatura es l' única cosa que baixa) son moltes las personas que 's comensan á queixar de *dolor reumátich*.

Podém proporcionar una recepta excelent contra aquesta dolencia tan vulgar. Se tracta d' una untura que conté: 3 grams de salicilat de sosa, 12 grams de tintura del Perú, 50 grams de glicerina boratada y 200 grams de aygua. Ab unas quantas fregas á l' articulació atacada, aquesta solució solucionarà el reuma.

XARADA-RESPOSTA

A N' EN J. STARAMSA

Si téns prou fé en ma *dos-tercera* y á Sant *Hu-tres* vols invocar, sígas *hu-dos* y no 't sulfuris, que la Pepeta d' aquí un any —Vuy fer *pi-pi*—dirá al *hu-prima* y tú á n' el *dos* la portarás. Pensa además, si veus que plora, que quan la casin prou riurá y que aquestos maldecaps se curan ab una *dos-sis* de *total* qu' es un remey del *tot* barato sempre que 's sab ben aplicar.

EL SABI DEL CAIXAL

TRENCA-CLOSCAS

PERE REMAY FORS

Formar ab aquestas lletres lo títol d' una pessa catalana.

UN GANXÓ

CONVERSA

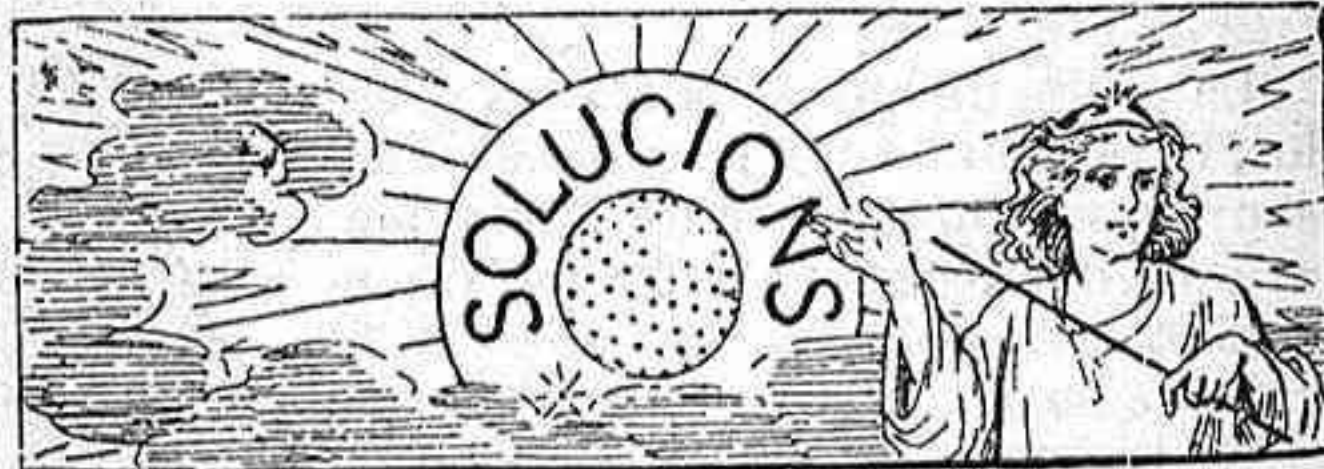
- ¿Vols vení Antolí á Tarragona?
- ¿A que fer?
- ¿Al casament de la meva germana?
- ¿Quína la María?
- No, home; la que jo mateix te he dit.

AMANDO MESSEGUER

GEROGLÍFICH

1 + 0 — No : + que
1 — 0 +

MARAT DE JUNEDA

Á LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Pa pe-le-ta*.
- 2.ª ID. 2.ª—*Carlos*.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Cosa de Caritat*.
- 4.ª GEROGLÍFICH.—*Per peras, un paré*.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olmo, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

MOROS Y CRISTIANOS

POR RODRIGO SORIANO

Un tomo en 8.º, Ptas. 4

PUBLICACIONES DE LA ESCUELA MODERNA

COMPENDIO

DE

HISTORIA UNIVERSAL

POR

CLEMENCIA JACQUINET

Un tomo en 8.º encuadernado en tela, Ptas. 2

Derecho industrial de España

POR PEDRO ESTASÉN — Un tomo en 4.º, Ptas. 15

LOS ERRORES

DEL

CARDENAL CASAÑAS

POR

S. PEY-ORDEIX

Un tomo, Ptas. 1'25

LA VERDADERA VIDA

COCINA IDEAL

Por la Señora Martín

Un tomo, Ptas. 2

AGENCIA DE MATRIMONIS PER C. GUMÁ
Preu 2 rals

ALMANACH

DE

La Esquella de la Torratxa

PERA L' AÑY 1902

Está molt adelantada la impressió.

Queda oberta la llista de pedidos.

La Campana de Gracia

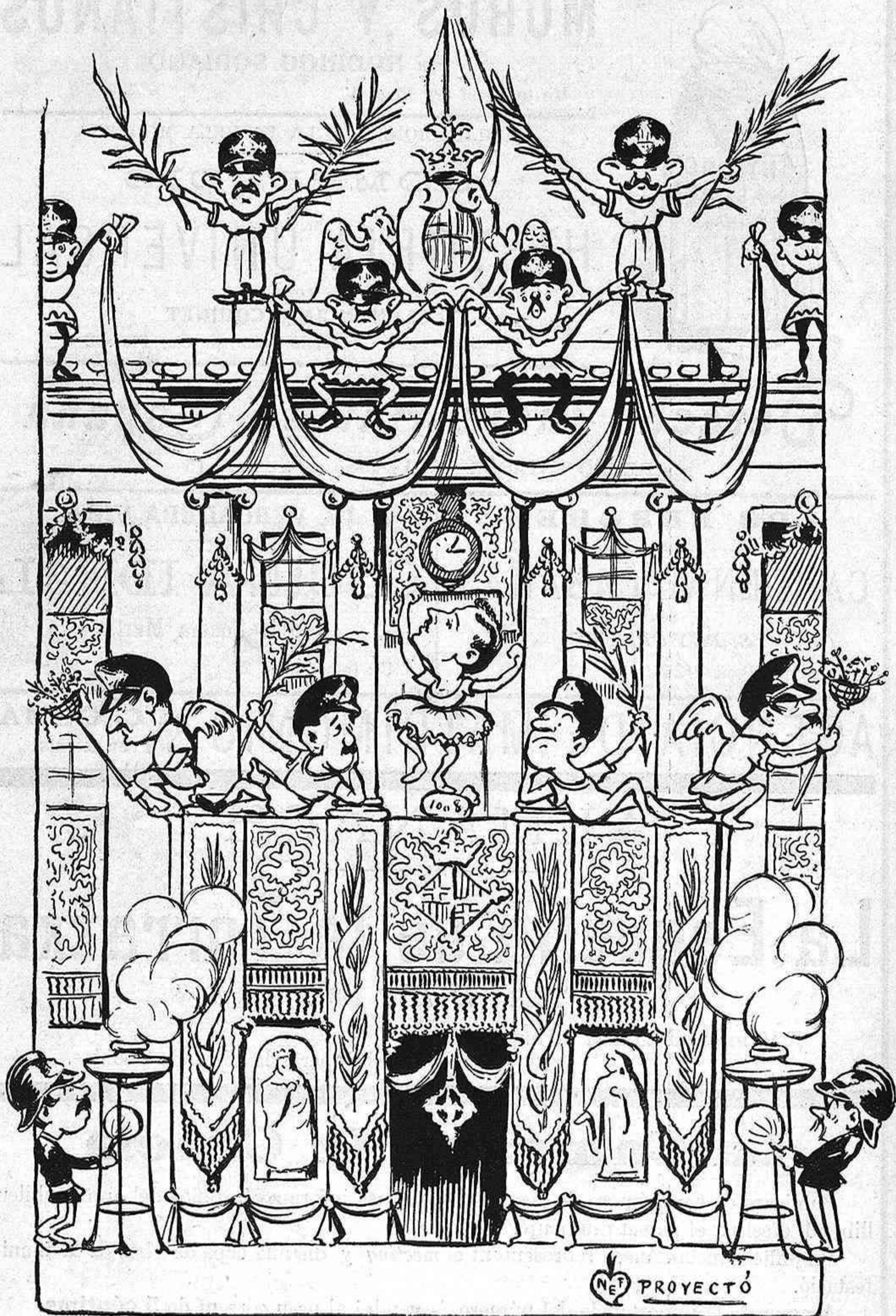
Publicará en son número de demá una extensa informació gráfica del gran Jubileu lliberal, efectuat el passat diumenje.

Magníficas instantáneas representant el *meeting* y distintos cops de vista de la manifestació.

A pesar de la importancia del número, 's vendrá al preu corrent de 5 céntims.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

PERA ADORNAR LA FATXADA DE LA CASA DE LA VILA

Vels'hi aquí lo qu' hem imaginat:
prénguinne la bona voluntat.